

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ DENNÍ STUDIUM

2016-2020

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Gabriela Baráková

Specifika komunikace golfistů

Praha 2020

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Josef Musil, CSc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR PART TIME STUDIES

2016-2019

BACHELOR THESIS

Gabriela Baráková

The Analysis of Golf Player Communication

Prague 2020

The Bachelor Thesis Work Supervisor: RNDr. Josef Musil, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 19.9.2020

Gabriela Baráková

Poděkování

Děkuji touto cestou děkuji panu doktorovi RNDr. Josefovi Musilovi, CSc. za vstřícný přístup, pomoc a podporu při psaní této bakalářské práce.

Anotace

Cílem bakalářské práce je pomocí popisu a analýzy osobnostních rysů golfových hráčů nalézt spojitost mezi aktivně provozovaným sportem a používanou komunikační strategií. Autorka práce tak chce ukázat na socializační roli golfu, jako hry která významným způsobem formuje osobnost hráče a vede jej ke specifické formě komunikace. V práci jsou komparovány odlišné teorie vysvětlující míru úspěchu dané osobnosti ve sportu. Text se v jednotlivých kapitolách zamýšlí nad skutečností nakolik jsou v daném odvětví sportu v souladu temperamentové charakteristiky osobnosti s očekávanou formou komunikace. Práce tak vyvrací vžitý mýtus, že golf provozují výhradně introverti.

Klíčová slova

Extraverze, golf, introverze, komunikace, labilita, osobnost, psychologie golfistů, rys, sport, sportovec, sportovní příprava, stabilita, temperament, caddy.

Annotation

The aim of this thesis is to find a connection between actively pursuing sports and its impact on communication based on analysis and description of personality traits of golf players. The author of this thesis points out the socialization role of golf as a game that is significant in shaping player's personality and communication and expression. This thesis compares different theories explaining the influence of personality traits on the level of success in sports. Furthermore, it also debates the temperament characteristics of a personality resulting in expected form of communication. This thesis contradicts the popular claim that only introverts play golf.

Keywords

Sport, communication, personality, personality trait, temperament, expression, level of success, golf, introvert, psychology of golfers, caddy.

Obsah

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 TEORIE KOMUNIKACE A SOCIÁLNÍ KOMUNIKACE V PRAXI.....	11
1.1 Komunikace a její vývoj	11
1.2 Funkce komunikace	15
1.3 Model komunikace	16
1.4 Rozdělení komunikace.....	21
1.4.1 Verbální komunikace	25
1.4.2 Neverbální komunikace.....	26
2 OSBONOSTNÍ SPECIFIKA A RYSY OSOBNOSTI SPORTOVCE.....	32
2.1 Osobnost a vlastnosti osobnosti.....	32
2.2 Osobnost sportovce.....	38
2.3 Osobnostní rysy a charakterové vlastnosti sportovce.....	42
3 HISTORIE GOLFU A JEHO VÝVOJ.....	47
3.1 Vývoj vybavení.....	51
3.2 Golfová móda	55
3.3 Golf a Česká republika	57
4 SPECIFIKA MEDIÁLNÍ KOMUNIKACE GOLFISTŮ	60
4.1 GAPP	60
4.2 TeeTime	62
4.3 Golfové časopisy	63
PRAKTICKÁ ČÁST	68
5 CÍL A METODOLOGIE ŠETŘENÍ	68
5.1 Cíle šetření a výzkumné otázky	68
5.2 Metody výzkumu	69
5.3 Výzkumný soubor.....	72
5.4 Analýza výsledků.....	73
6 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ A ZÁVĚR ŠETŘENÍ.....	85

ZÁVĚR	87
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	89
SEZNAM OBRÁZKŮ	91
SEZNAM PŘÍLOH	92

ÚVOD

Život sportovce je často doprovázen rozpory, které si vyžadují řešení méně anebo více složitých zátěžových situací, které svými požadavky prověřují přizpůsobivost jedince, kladou zvýšené nároky na jeho zdravotní a fyzickou zdatnost i psychickou odolnost. Důležitou roli při zvládnání závodního stresu a rozličných zátěžových situacích hrají mnohé faktory. Jako například již zmiňovaný zdravotní stav, fyzická kondice, sebehodnocení apod. Jedním z nejdůležitějších článků osobnosti, který pomáhá řešit a vyrovnat se se zátěžovou situací je stabilita osobnosti, která je do jisté míry dána temperamentovými vlastnostmi. Souvisí stabilita osobnosti s aktivně provozovaným sportem, tedy vybírá si jedinec přirozeně konkrétní sport na základě svých vrozených a rodinnou výchovou získaných vlastností, nebo naopak daný sport jedince formuje a vede ke specifické formě komunikace, která se projevuje labilitou nebo stabilitou osobnosti?

Vyhrávat a zůstat na vrcholu je v současné velké konkurenci ve všech sportovních odvětvích stále složitější. Řada úspěšných sportovců se snaží uniknout před vzrůstajícím tlakem a harmonizovat svůj sportovní a osobní život. Příčin vnímání úspěšného či neúspěšného zvládnání nároků je mnoho, zejména však osobnostní vlastnosti a zralost osobnosti. U každého sportovce spolupůsobí zcela jedinečně určitý podíl dědičnosti, vlivů výchovy rodinné i sportovní, zkušeností, učení, volního úsilí a vlastního hodnotového žebříčku, kterým se vyrovnává s konflikty a stresory.

Dobry sportovec musí byt schopny ucinne komunikovat s mnoha partnery. Malokdy si je vsak vedom, ze spokojenost zacina u nej samotneho. Vetsina sportovcu je schopna aktivne se prizpusobit, menit zivotni podminky podle svych potreby a naroku okoli. Z toho vypliva zakladni teze bakalarske prace, ze cloveku - sportovci - neni psychicke zdravi proti vsem genetickym vloham osudove urceny, ale da se vytrénovat a upevňovat. Zdraví, jak tělesné, tak duševní, spočívá v lidech samých, v jejich každodenním chování se k vlastnímu organismu, v postojích k druhým lidem, sám k sobě. Výkonnost se musí tělesným a duševním tréninkem neustále obnovovat. Zdraví si

vyžaduje harmonické střídání aktivity a pasivity, práce a odpočinku, zátěže a odpoutání se od napětí a uvolnění.

Náhlé zranění, nemoc, chybné rozhodnutí rozhodčího, ale i nedostatek času, finanční stres nebo konflikty v mezilidských vztazích jsou neoddelitelnou součástí života sportovce. Někdo se s touto zátěží vyrovná snáze, někdo obtížněji. Setkání s životní zátěží znamená pro některé jedince možnost získat další životní zkušenosti, které je obohatí a posílí. Naopak druhý se pod jejich tíhou hroutí a selhává.

Byli to v první řadě fyziologové, kteří věnovali mimořádnou pozornost tomu, jak co nevíce podpořit sportovní výkon. Na druhé straně je třeba říci, že to byli právě psychologové, kteří se v průběhu posledních dvaceti let nejvíce věnují tomu, jak zvládnout psychickou pohodu během výkonu.

Cílem bakalářské práce je pomocí popisu a analýzy osobnostních rysů golfových hráčů nalézt spojitost mezi aktivně provozovaným sportem a používanou komunikační strategií. Autorka práce tak chce ukázat na socializační roli golfu, jako hry která významným způsobem formuje osobnost hráče a vede jej ke specifické formě komunikace. V práci jsou komparovány odlišné teorie vysvětlující míru úspěchu dané osobnosti ve sportu. Text se v jednotlivých kapitolách zamýšlí nad skutečností nakolik jsou v daném odvětví sportu v souladu temperamentové charakteristiky osobnosti s očekávanou formou komunikace. Práce tak vyvrací vžitý mýtus, že golf provozují výhradně introverti. Pro zjištění míry jednotlivých dimenzí osobnosti (introverze a extraverte) bude využit Eysenckův temperamentový dotazník.

TEORETICKÁ ČÁST

1 TEORIE KOMUNIKACE A SOCIÁLNÍ KOMUNIKACE V PRAXI

1.1 KOMUNIKACE A JEJÍ VÝVOJ

„Komunikace je přenos informace pomocí znakového systému ukutečňovaný mezi lidmi přímo nebo pomocí technicko-organizačních prostředků.“¹

Obecně můžeme komunikaci chápat jako proces sdílení určitých informací, který má za cíl snížit nejistotu na obou komunikujících stranách. Komunikace nezahrnuje pouze slovní projevy, ale také mimoslovní projevy a vnímání prostřednictvím smyslů, rozumu a citu. *„Komunikace je podmínkou osobního vývoje a osobnostního růstu.“²*

„Vývoj lidské civilizace je spojen s objevováním stále nových způsobů komunikace od mimoslovní komunikace pomocí gest a mimiky přes ústní podání, obraz, písemný projev, tisk a rozhlas až k televizi a internetu.“³ Celý vývoj se dělí do několika epoch a to signálu, mluvení a jazyka, písma, tisku a elektronické komunikace.

Komunikace je základní podmínkou existence lidstva, proto je možné její vývoj sledovat souběžně s vývojem společnosti již od prvopočátků lidské společnosti. Existuje několik koncepcí dělení postupného vývoje komunikace. Někteří autoři, jako například DeFleur-Ball-Rokeachová (1996) upřednostňují sledování vývoje podle převažujícího způsobu komunikace. Jiní autoři, například McLuhan (1991) upřednostňují sledování vývoje podle převládajícího média v dané epoše.

¹ MUSIL, Josef. *Sociální a mediální komunikace*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010. ISBN 978-80-7452-002-0. s. 11

² MUSIL, Josef. *Sociální a mediální komunikace*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010. ISBN 978-80-7452-002-0. s. 17

³ CHROMÝ, Jan. *Základy sociolingvistiky*. Praha: Karolinum 2014. ISBN 80-546-415-3. str. 36.

DeFleur⁴ a obdobně Musil⁵ popisuje pět základních etap ve vývoji, které vycházejí z převažujícího způsobu komunikace. S těmito etapami souvisejí vynálezy a vývoj jednotlivých prostředků komunikace.

Epocha signálů

Ze začátku šlo spíše u lidské rasy o vrozené nebo instinktem vyvolávané reakce na danou situaci. Identické formy komunikace se dají nalézt i u zvířat, díky jejich signálům, které mezi sebou vydávají a informují se díky nim například o možném nebezpečí. Během epochy signálů hrál hlavní roli hlas, v případě, že nebyl možný vizuální kontakt. Díky těmto signálům si na určitou vzdálenost kmény mohly oznamovat podstatné věci. Přenášely se jednoduché informace a byly dekodované. Informátor dělal dlouhé pauzy. Následně byla komunikace naučená a ustálená, to znamená že se lidé naučili určitá gesta a zvuky, které měly různý význam.

Epocha mluvení a jazyka

Tato doba se začíná přibližně 35 000 let před naším letopočtem. Toto období bylo důležitým, začalo díky tomu fungovat určitým způsobem lidské společnosti v aktuálním významu. Tato epocha znamenala postupný přechod od loveckého života k zemědělskému, který by byl bez jazyka nemožným. Kromaňonský člověk (*homo sapiens*), který se objevil před cca 35 až 40 tisíci léty měl již stavbu lebky v podstatě stejnou, jako máme dnes. Vznik řeči se tedy datuje v souvislosti s objevením člověka kromaňonského. Díky schopnosti mnohem lepší komunikace mohl člověk kromaňonský postupně vytlačit člověka neandrtálského, který nebyl schopen mluvit.⁶

⁴ MELVIN L. DEFLEUR, SANDRA J. BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ. *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1996. Univerzita Karlova. ISBN 80-7184-420-9. str. 22.

⁵ MUSIL, Josef. *Sociální a mediální komunikace*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-200-2572-2. s. 29-34.

⁶ MELVIN L. DEFLEUR, SANDRA J. BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ. *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1996. Univerzita Karlova. ISBN 80-7184-420-9. str. 31.

Epocha písma

Písmo jako takové se datuje k 3 000 – 5 000 let před našim letopočtem.⁷ Primárně byl úkolem písma splnit komunikaci na dálku. Šlo o přechod z obrázkového předvádění k fonetickým soustavám. Za vývojem písma stojí Číňané, Mayové, Sumerové a Egypťané a prvním dochovaným médiem je kámen. V zemědělství písmo sloužilo především k vymezení vlastnictví nebo záznamu přírodních úkazů. Písmo umožnilo předávání a ukládání informací. Vznik písma souvisí zároveň se zakládáním měst, a především s obchodními náležitostmi. Prvním se přirozeně vyvíjejícím písmem bylo obrázkové, které je i nyní aktuálně pro zrakové sdělování. Dříve se využívalo ke kombinaci více abstraktních jevů. Písmo bylo vynalezeno současně v Číně a Zlatém půlměsíci (Mezopotámie, Egypt) východního středomoří přibližně před 5 000 léty, jak popisuje Waldvogel (2000). Původně kamenné a hliněné destičky byly těžké a obtížné pro manipulaci. Později byly díky vývoji nahrazovány. Důležité bylo zejména používání papýru v Egyptě (cca 500 let př. n. l.), později papíru v Číně (cca 800 n. l.).

Epocha tisku

První tištěnou knihou byla Diamantová sutra z roku 868, tištěná v Číně, (Horváthová, 2008, s.24). Až v roce 1447 vynalezl Johannes Guttenberg knihtisk (Newspapers: A Brief History, 2007). Jeho vynález umožnil kvalitnější a dostupnější nabídku tištěných knih. Cena byla přijatelnější než cena za rukopisy z klášterů. Vzhledem k těmto okolnostem bylo možné se lépe vzdělávat. Výtisky do roku 1500 se nazývají inkunábule, česky prvotisk. Guttenberg v roce 1455 vytiskl 42 řádkovou Bibli v Mohuči. Jednalo se o první knihu vytištěnou s pomocí knihtiskařského stroje. Kniha byla napsána latinsky a známo je celkem 51 kopií, z nichž se dochovalo 20 kopií. Některé z verzí mají 42 řádků a jiné třicet šest. Navzdory tomu, že se jedná o první text z knihtisku, dílo má dokonalé zpracování. Gutenbergův knihtisk má mnoho předchůdců mezi něž lze počítat i razítka a pečetidla již z Mezopotámie. Další předchůdci jsou pouze spekulace, jelikož se

⁷ MUSIL, Josef. *Sociální a mediální komunikace*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-200-2572-2. s. 29

nedochovaly žádné povedené tisky a ani litery. Předchůdci novin byly psané letáky Acta diurna (seznam událostí), které nechal vydat již Julius Caesar v roce 59 př. n. l. Byly vylepovány na tabulích umístěných v lázních v antickém Římě. První tištěné noviny vydal v roce 1605 Johan Carolus ve Štrasburku pod názvem Relation aller Fürnemmen und gedenckwürdigen Historien.

Epocha elektronické komunikace

V průběhu 20.století se hromadné sdělovací prostředky (především rozhlas a televize, následně internet) a jejich plošné využití stalo významným dějinným milníkem. „Z mnoha pohledů rozhodujícím typem komunikace je hromadná (masová) komunikace prostřednictvím zejména elektronických médií.“⁸

Díky **novinám a časopisům** nastala na přelomu století revoluce v komunikaci. Recipienti se mohli informovat o dění nebo o místech, kde dosud nebyli. Prodej se mohl uskutečnit ve větším měřítku. Noviny jako takové byly nejdominantnějším prostředkem informování lidí. Následně na světlo světa přišlo rádio a výrazně upoutalo pozornost lidí, vzhledem k tomu, že informace byly předávány v reálném čase.

Následně se dalším a silným konkurentem novin stala **televize**. Od 40.let postupně stoupal zájem o televizi a tak došlo z poklesu zájmu o noviny a časopisy. Vznik nového fenoménu přišlo krátkou dobu po nadvládě televize nad všemi ostatními médii.

Internet se stal fenoménem konce 20.století. Internet stál na počátku nové éry jako platforma, kde každý může získat informace od všech. Nový svět je **online**, televize i noviny dominují jako zpravodajské zdroje. V roce 2004 se objevil fenomén a to sociální sítě. Primárně šlo o blogy, kde člověk mohl svobodně sdílet své myšlenky a dostávat online zpětnou vazbu od svých čtenářů. Následně se staly populárními profily na sociálních sítích, kde informace, myšlenky, aktuality i vzpomínky bylo možné sdílet se svými přáteli a šlo o dostupnější metodu. **Internet** se stal samozřejmostí v našich životech

⁸ MUSIL, Josef. *Sociální a mediální komunikace*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-200-2572-2. s. 34

a vše se stalo dostupnějším než kdy jindy. Nyní už málo novinářů a autorů příspěvků jezdí přímo na místo události, ale spíše se využívá materiál od účastníků, který je následně okomentován či doplněn o zprostředkované informace. Zprávy jsou často od zdrojů, které jsou neprověřené. Každý má nyní vlastní kontrolu nad tím, co chce vědět a kdy. Velmi populární je cílené informování, prostřednictvím mobilních aplikací v chytrých telefonech.

1.2 FUNKCE KOMUNIKACE

Komunikace má mnoho funkcí, které se navzájem překrývají a doplňují. Mikuláščík (2010)⁹ a Vybíral (2004)¹⁰ uvádí některé z nich:

- **informativní funkce** – jedná se o předávání informací, faktů, dat, zkušeností, upozornění a znalostí,
- **instruktážní funkce** – překrývá se s funkcí informativní s tím, že přikládá návody, postupy, instruktáž,
- **poznávací funkce** – překrývá se s funkcí informativní, rozdíl je v tom, že je zaměřená na komunikanta, který sděluje informace – zážitky, vzpomínky,
- **vzdělávací a výchovná funkce** – zahrnuje informativní a instruktivní funkci, přenáší se prostřednictvím daných institucí,
- **zábavná funkce** – jejím úkolem je pobavit, rozptýlit, rozveselit, vyplnit čas,
- **přesvědčovací funkce** – má za úkol ovlivňovat jiného člověka s cílem změnit jeho postoj, názory, chování. Umožňuje prosazování nových názorů, proudů, z pohledu firemní komunikace plní důležitou funkci.

⁹ MIKULÁŠTÍK, Milan. *Komunikační dovednosti v praxi*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2010. 325 s. Manažer. Komunikace. ISBN 978-80-247-2339-6. s. 21

¹⁰ VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie lidské komunikace*. Praha: Portál, 2000. 264 s. ISBN 80-7178-291-2. Kapitola Základní pojmy, s. 22-26.

1.3 MODEL KOMUNIKACE

Slovo komunikace pochází z latinského *communicare* a znamená něco sdílet, radit se a sdělovat si nějaké informace a má původ ve slovu *communis*, jehož význam je společné. Při komunikaci se snažíme navázat kontakt resp. svým způsobem „společenství“. Slovem komunikace můžeme označit dopravní síť ale i pohyb lidí, myšlenek, informací, postojů a emocí od jednoho člověka k druhému. **Komunikační prostředek**, který k tomu použijeme může být jazyk, pošta, telefon, počítač, televize, rozhlas zároveň také auto, vlak, autobus atd. Vzhledem k široké oblasti využití slova komunikace **není možné stanovit obecnou definici slova**, záleží vždy na daném zaměření a na dané oblasti ve které chceme slovo použít.

Komunikační model vyjadřuje základní charakteristiku a průběh komunikačního procesu. Nejznámějším modelem komunikačního procesu je i přes svou jednoduchost **Laswellův komunikační model**, který je založen na 5 pilířích:

1. kdo? (předává sdělení) – komunikátor,
2. co říká? (se předává) – sdělení,
3. jak? (se uskutečňuje přenos) – kanál,
4. komu? (je orientováno sdělení) - auditorium (posluchačstvo),
5. s jakým efektem? – efektivita.

Jiřincová (2010, s. 20) uvádí tři vývojové **modely** pohledů na komunikaci

- 1) **lineární model** - mluvčí mluví, posluchač naslouchá. Mluvení a naslouchání jsou děje probíhající v různých časech (když někdo mluvil, nenaslouchal, a když naslouchal, nemluvil – v minulosti se takto pojímala komunikace mezi dvěma lidmi), dnes – umožňuje pohled na určité hromadné sdělovací prostředky (televize, tisk, billboardy) a mnoho z počítačové komunikace (např. určité typy bulletinů a web stránek), které umožňují přijímat sdělení, ale nedovolují přidat svá vlastní), **chybí zde zpětná vazba**,

- 2) **interakční teorie** - mluvčí a posluchač současně střídají své pozice, mluvení a naslouchání, chápeme je jako oddělené akce, které se nepřekrývají a tatáž osoba je neprovozuje současně (např. firemní intranet),
- 3) **transakční pojetí** - každá osoba vystupuje současně jako mluvčí i posluchač; v jednom okamžiku, kdy vysílá svá sdělení, je také přijímá ze své vlastní komunikace i z reakcí druhé osoby. Komunikace se prolíná. Pohlíží na prvky komunikace jako na vzájemně závislé, každý existuje v určitém vztahu k ostatním, změna v kterémkoli prvku procesu vyvolá změnu i v ostatních prvcích (např. při hovoru se skupinou spolupracovníků, najednou vejde do místnosti šéf - tato změna obecnstva vyvolá další změny, např. změnu tématu hovoru nebo způsob mluvy).

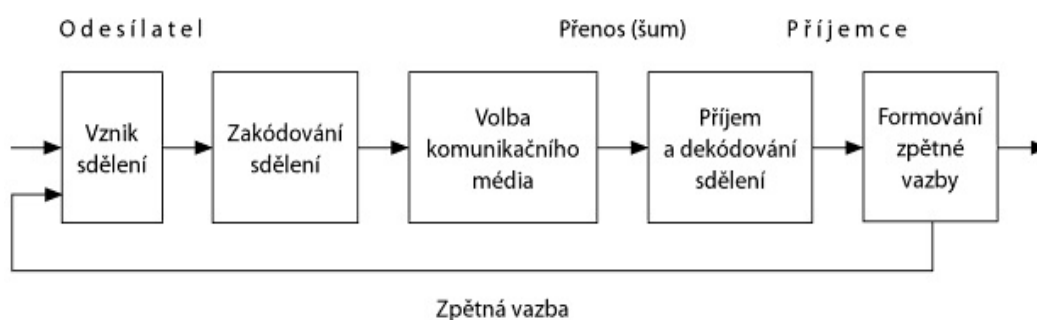
Obecně proces komunikace probíhá tak, že **komunikátor** – odesílatel, vysílá zakódovanou **zprávu**, jinými slovy ji převede do smysluplné formy. Sdělení může být verbální či neverbální, mělo by však být stručné a jasné. Pro svoji zprávu si vybere vhodný **komunikační kanál**, kterým může být rozhovor z očí do očí, telefon, informační technologie aj. Zvoleným komunikačním kanálem putuje zpráva ke **komunikantovi** – příjemci, ten musí po obdržení zprávy nejprve dekódovat **komuniké** – obsah zprávy, což znamená porozumět vyslané myšlence a interpretovat případně gesta či jiné složky. Zpráva se předává pomocí daného komunikačního jazyka. Přestože mluvíme stejným jazykem, nemusíme si vždy rozumět. Jazyk je velmi proměnlivý, je produktem kultury a její součástí, má různou úroveň kvality a formálnosti (spisovný jazyk, slang, dialekt). Rozlišujeme i jazyky vědecké, odborné (medicína, matematika) a umělé (esperanto). V komunikačním jazyku hrají zásadní roli výše zmíněné procesy **kódování** a **dekódování**. Převod vlastních myšlenek do řeči – kódování – závisí na slovní zásobě a znalosti jazyka. Při převodu řeči druhého na myšlenky provádí posluchač dekódování. Kódy - např. společný jazyk či žargon může být pro nezasvěcené účastníky komunikace nesrozumitelný. **Komunikační kanál** je cesta, kterou se přenášejí informace. Při nejobvyklejší komunikaci tváří v tvář jsou hlavním kanálem zvuky, gesta, vůně parfému.

Při zprostředkované komunikaci (telefon, email, kouřové signály, film, televize, ...) jsou komunikační prostředky poměrně chudší.

Po dekodování zprávy příjemcem nastane **zpětná vazba** (viz obrázek 1), reakce na obdrženou zprávu. Příjemce vyšle odesílateli zpět zprávu, v ideálním případě obsahující sdělení zda porozuměl, co mu odesílatel chtěl sdělit. Při komunikačním procesu může zároveň dojít ve všech úrovních komunikačního procesu ke **komunikačnímu šumu**, to znamená, že význam zprávy může být zkreslen a tím dojde k nedorozumění. Šumy mohou být dány rušivými vlivy při přenosu sdělení, špatnou interpretací na straně příjemce anebo fyziologickým omezením odesílatele a příjemce – vada zraku, sluchu, ztráta paměti. Mezi nejzávažnější patří

- **fyzický šum** - rušivé vlivy ze zdrojů mimo mluvčího/posluchače (ostatní se hlasitě baví, hlasitá hudba, nečitelný rukopis, hluk aut z ulice, ...),
- **fyziologický šum** – jedná se o fyziologické bariéry mluvčího nebo posluchače (vada zraku, sluchu, výslovnosti, ...),
- **psychologický šum** - kognitivní nebo mentální interference, mluvčí/posluchač je extrémně emotivní, má předsudky (předem vytvořený úsudek, nesoustředěnost, ...),
- **sémantický šum** - rozdílné pochopení významů mluvčím/posluchačem (cizí jazyk, dialekt, odborný jazyk, ...).

Obrázek 1: **Komunikační model**

Zdroj¹¹

¹¹ VYMĚTAL, Jan. *Průvodce úspěšnou komunikací: efektivní komunikace v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2614-4. s. 30.

Příjemce zároveň provádí určitou **selekcí** přicházejících informací. Selekcce se uskutečňuje například dle motivace příjemce.¹²

Při interpretaci zprávy hraje důležitou roli **význam slova**. Rozlišujeme dva typy významu slov *denotativní* a *konotativní*. Denotativní význam znamená běžný, všeobecně přijatý lidmi stejné jazykové a kulturní příslušnosti. Jako příklad si můžeme uvést slovo pes, jež má význam: čtyřnohé zvíře, savec, šelma atd. Konotativní význam naopak podléhá naší zkušenosti a je emociálně či hodnotově zabarven. Jako příklad si můžeme uvést opět slovo pes, které má v tomto pojetí význam: věrný přítel člověka, přítulný, přátelský atd. Slova se mohou stát rozbuškou zásadních společenských událostí. Údajně špatný překlad jediného slova v odpovědi Japonska na ultimátum, které dostalo od USA, zapříčinil před mnoha lety svrnutí atomové bomby na Hirošimu na konci druhé světové války. Je tudíž důležité nebrat význam slov na lehkou váhu obzvláště pokud se jedná o jazyk cizí. Při nedorozumění by na nás sice nebyla svrhnuta atomová bomba jako v případě Japonska na konci druhé světové války, ale mohli bychom se přinejmenším společensky znemožnit.

Každé **komunikační prostředí** vytváří jinou atmosféru, některá nemusí být vhodným místem pro rozhovory. Komunikační prostředí je prostor, ve kterém komunikace probíhá. Podněty, které zde působí a ovlivňují účastníky komunikace i komuniké, působí jako komunikační šum. Může jím být nepříjemné osvětlení, vyrušování nepřímým účastníkem komunikace, byť jen jeho přítomností, hluk, zápach, ale i únava a vtíravé myšlenky. Do značné míry určuje význam všech verbálních nebo neverbálních sdělení **komunikační kontext**, ovlivňuje, co je sdělováno a jakým způsobem. Všechny čtyři dále jmenované kontexty se vzájemně ovlivňují, vzájemně na sebe působí.

¹² KOHOUTEK, R. a kol. *Základy sociální psychologie*. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., 1998, s. 25. ISBN 80-7204-064-2.

Rozlišuje se:

- **fyzický kontext** - hmotné nebo konkrétní prostředí, park, místnost, obecnost, např. na tichém pohřbu nemluvíme stejně jako na hlučném fotbalovém stadionu,
- **kulturní kontext** – přesvědčení, životní styl, uznávaná stupnice hodnot, způsob komunikace a chování - jde o pravidla, která určují, co je dobré a co špatné v rámci určité skupiny lidí,
- **sociálně – psychologický kontext** - souvisí s postavením jednotlivých účastníků komunikace a se vztahy mezi nimi, s formálností situace, s emocionálním rozměrem komunikace (např. při slavnostní večeři v domě svého šéfa se nemluví stejným způsobem jako s přáteli v restauraci),
- **časový kontext** - pozice určitého sdělení nebo signálu v posloupnosti událostí, např. po zprávě o smrti blízkého přítele se člověk nechová stejným způsobem jako po zprávě o výhře v loterii.

V komunikaci může někdy docházet k **překážkám**, které ji znemožňují a komplikují. Kdo chce komunikovat musí s tímto faktorem počítat. Existují interní bariéry – osobnostní problémy člověka, a externí – vnější vlivy prostředí, které mohou narušovat komunikaci. Komunikačních bariér je celá řada, avšak pro účely této práce postačí zmínit interní a externí bariéry.

Mezi **interní bariéry** můžeme zařadit například konflikty mezi jedinci způsobeny emočními a psychologickými bloky – můžeme zde například uvést zlost, neúctu, věkový rozdíl, lhostejnost. Dále můžeme uvést negativní zkušenosti z minulosti, tendence příjemce vidět a slyšet to, co chce či stereotypizace partnera a jeho přiřazení do určité skupiny společně s vlastnostmi, které tato skupina vykazuje. **Externí bariérou** může být nezvyklé prostředí, které může působit rušivě například nevhodná vzdálenost mezi partnery. Může se jednat o hluk nebo vizuální rozptylování, vyrušování třetí osobou anebo samotné bariéry v organizaci dané jejími pravidly.

1.4 ROZDĚLENÍ KOMUNIKACE

Při komunikaci se lidé chovají a reagují na základě současné situace a také na základě své minulosti, dřívějších zkušeností, postojů, kulturních návyků a spousty s tím spojených činitelů. Z toho vyplývá, že dva lidé, kteří dostanou stejnou informaci, si z ní vytvoří různé závěry. Ke komunikaci dochází tehdy, když vysíláme nebo přijímáme sdělení, když připisujeme význam signálům od jiných osob. Interpersonální komunikace bývá zkreslena šumem, vždy k ní dochází v nějakých souvislostech, vždy má nějaký účinek a obsahuje možnosti zpětné vazby. „*Mezilidskou komunikaci lze třídit podle různých hledisek, zejména také podle znaků ve výše uvedené definici*“¹³

Dělení komunikace může mít různá hlediska. Jako příklad lze uvést členění vycházející z dichotomie určitých skutečností podle Miroslava Foreta:¹⁴

- **Verbální a neverbální komunikace** – první využívání slov a jazyka a druhá mimoslovních prostředků (mimika, gesta, posturologie aj.)
- **Auditivní a vizuální komunikace** – některá sdělení mohou být pouze v podobě auditivní např. řeč a hudba a některá v podobě vizuální např. písmo, fotografie. Obě podoby se mohou spojovat např. film, televize.
- **Statická a dynamická komunikace** – kresba či heslo jsou statická, avšak když je využijeme v kresleném filmu televizní reklamě získají tak dynamickou podobu.
- **Přímá a zprostředkovaná komunikace** – přímá je rozhovor, ale telefonický rozhovor je již zprostředkovaná podoba sdělení/zprávy pomocí sluchátka (telefonu jako takového), interview v novinách je zprostředkováno tiskem.
- **Aktuální a reprodukováná komunikace** – aktuální probíhá v reálném čase kdežto vysílaný záznam je již reprodukováná forma komunikace.

¹³ MUSIL, Josef. *Sociální a mediální komunikace*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010. ISBN 978-80-7452-002-0. s. 19

¹⁴ FORET, Miroslav. *A co trh Principy komunikace, marketingu a public relations pro podnikání*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1993. 104 s. ISBN 80-210-0754-0. (s. 50-52)

- **Individuální a skupinová komunikace** – pokud jednatel vystupuje v komunikaci sám můžeme ji označit za individuální, jestliže se účastní komunikace více členů hovoříme o skupinové komunikaci
- **Jednosměrná a obousměrná komunikace** – „*tyto dva pojmy představují pouze dvě krajnosti spojitě hodnoty poměru rolí účastníků komunikačního procesu. Symetrie tedy není dělicí znak, nýbrž důležitá stránka komunikačního procesu. Při dokonale symetrické komunikaci se role vysílatele a příjemce rovnoměrně střídají. Požadavek symetrie je obsažen přímo v jazykovém základu termínu komunikace (communicatio není jen sdělení, ale také sdílení ve smyslu společenství), a tak je do značné míry oprávněn názor, že silně asymetrická komunikace (např. bez možnosti odpovědi) je komunikací degenerovanou.*“¹⁵

Další typ dělení vychází z pohledu psychologie:

- **komunikace záměrná** – komunikátor má zkontrolováno co prezentuje, způsobem komunikace sleduje svůj záměr,
- **komunikace nezáměrná** – komunikátor přednese svůj projev odlišným způsobem, než jaký byl jeho záměr,
- **komunikace vědomá** – komunikátor si je vědom toho, co a jakým způsobem sděluje; může i nemusí uspokojovat záměr; pojmy vědomá a záměrná komunikace se zde překrývají,
- **komunikace nevědomá** – komunikátor nemá svůj projev pod kontrolou kompletně, nebo jeho části; komunikace nevědomá se zde překrývá s komunikací nezáměrnou,

¹⁵ MUSIL, Josef. *Sociální a mediální komunikace*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010. ISBN 978-80-7452-002-0. s. 24-25

- **kognitivní komunikace** – má logiku, smysl, je racionální,
- **afektivní komunikace** – využívá projevy emocí, působení na city,
- **pozitivní komunikace** – vyjadřuje pozitivně hodnotící projev, signalizuje souhlas, nadšení,
- **negativní komunikace** – vyjadřuje odpor, kritiku, nesouhlas, odmítnutí, ale i předstírání, pozitivní reakci druhé strany nelze očekávat,
- **shodná komunikace** – sdělení mezi komunikujícími jsou ve shodě, opakem je
- **neshodná komunikace** – sdělení účastníků jsou zde v rozporu,
- **asertivní komunikace** – sebeprosazuje se, ale respektuje totéž u druhé strany,
- **manipulativní komunikace** – útok a bezohlednost, sobeckost,
- **pasivní komunikace** – bojácná, ustupující.

Na základě **počtu komunikujících osob** a způsobu předání informací lze hovořit o komunikaci:

- **intrapersonální** - je komunikace se sebou samým; jejím cílem je přemýšlet, analyzovat, uvažovat. Vede ke schopnosti poznání sama sebe, schopnosti řešit problémy a analyzovat postupy, k sebekontrolě, schopnosti omezit stres a zvládat osobní konflikty,
- **interpersonální** - je komunikace mezi dvěma osobami; může probíhat formou osobního kontaktu, formou psaného dopisu, prostřednictvím elektronických médií. Umožňuje nám zakládat a udržovat, jindy ničit a zase napravovat, osobní vztahy, ať už s novými lidmi nebo starými přáteli, členy rodiny. Vede k větší efektivitě při komunikaci s druhou osobou, lepší schopnosti řešení konfliktů, lepší

připravenosti na informativní nebo přijímací pohovory. Jejím cílem je objevovat, navazovat vztahy,

- **rozhovor (pohovor)** - probíhá formou otázek a odpovědí. Je to výměna informací mezi lidmi o sobě a o svých znalostech a zkušenostech navzájem. Na jeho základě lze např. získat práci,
- **malá skupina** - je komunikace v rámci malé skupiny lidí. Cílem je dělit se o informace, produkovat nápady, řešit problémy, pomáhat si. Vede ke zlepšení vůdcovských schopností, umění využít skupin ke specifickým účelům, např. řešení problémů, hledání nápadů,
- **veřejná komunikace** - je komunikace řečníka s posluchači o různém počtu. Cílem je informovat, přesvědčovat, bavit. Vede k umění efektivněji informovat a přesvědčovat, ke zlepšení schopnosti připravovat, stylizovat, organizovat a pronášet projevy, komunikovat na internetu,
- **elektronicky zprostředkovaná komunikace** - je komunikace prostřednictvím PC spojení, email, chat, weby, blogy,
- **mediální komunikace** - je komunikace šířená médii - tisk, časopisy, televize, rozhlas, film.

Nyní se alespoň ve stručnosti podíváme na klasické dělení komunikace a popíšeme charakteristiku verbální a neverbální komunikace. „*Zcela podstatné je, že při dělení komunikace na verbální a neverbální jde ve skutečnosti o odlišení komunikace pomocí pojmů - tj. vázané na více či méně přesně významově definované slovo - od nepojmové komunikace (pomocí dojmů).*“¹⁶

¹⁶ MUSIL, Josef. *Sociální a mediální komunikace*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010. ISBN 978-80-7452-002-0. s. 22

1.4.1 VERBÁLNÍ KOMUNIKACE

Pod pojmem verbální komunikace chápeme dorozumívání prostřednictvím slov resp. jazyka. Může mít formu mluvenou nebo psanou, přímou nebo zprostředkovanou. Je nezbytnou součástí života každého z nás. Bez verbální komunikace bychom s jistými obtížemi vyjadřovali svá přání, své potřeby, problémy, nápady atd. Někdo by mohl namítnout, že od toho máme neverbální komunikaci pomocí které jsme si schopni kolikrát říci více, než slovy (například výtvarné umění). Pravda je však taková, že verbální a neverbální komunikace jsou společně provázány, jedna doprovází druhou. Slovní vyjádření se může s mimoslovním vyjádřením shodovat či nikoliv. Mikuláščík (2010) uvádí, že v některých situacích se verbální projevy od těch neverbálních mohou lišit. Nastává to v okamžicích, kdy dotyčný něco říká, ale jeho chování neodpovídá jeho sdělení. Tento jev se nazývá *dvojná vazba*. V posluchači může projev vyvolat nejistotu či rozpaky. Za takové situace bude posluchač spíše věřit neverbálnímu projevu mluvčího, než verbálnímu, jelikož ten se odehrává nevědomě a nedá se tak kontrolovat, jako např. slova. Verbální komunikace umožňuje okamžitou zpětnou vazbu a výměnu názorů. Její nevýhody jsou, že se při větším počtu účastníků těžce kontroluje, co je vyřčeno, nedá se vzít zpět, postrádá připravenost, dotyčný musí reagovat bezprostředně.¹⁷

Křivohlavý rozlišuje mezi dvěma jazyky – jazykem logiky a poezie. **Jazyk logiky** je používán především ve vědě, kde je zapotřebí přesných, jednoznačných formulací pro definice pojmů a jevů. Naproti tomu **jazyk poezie**, který je subjektivní a pomocí něj se vyjadřují emoce a osobní postoje. Jako příklad si můžeme uvést „jsem otrávena“, „letím do práce“ nebo „lezeš mi na nervy“. Posluchač ví, co tím chtěl mluvčí říct, v prvním případě, že je osoba něčím znechucena, tudíž v přeneseném významu otrávena, v druhém případě, že dotyčná osoba spěchá do práce, nikoliv snad, že letí a v posledním případě, že dotyčného někdo rozčiluje. Takových slovních spojení je mnoho.¹⁸

¹⁷ MIKULÁŠTÍK, Milan. *Komunikační dovednosti v praxi*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2010. 325 s. Manažer. Komunikace. ISBN 978-80-247-2339-6. s. 98

¹⁸ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak si navzájem lépe porozumíme: kapitoly z psychologie sociální komunikace*. Praha: Svoboda, 1988. Členská knihovna (Svoboda), s. 134-135.

Mluvený projev ještě umocňují **paralingvistické prostředky řeči**, které mohou výrazně sdělení ovlivnit, mezi ně patří např.:

- Intenzita hlasového projevu
- Tón a barva hlasu
- Délka a rychlost projevu
- Pauzy v řeči
- Přesnost řeči¹⁹

1.4.2 NEVERBÁLNÍ KOMUNIKACE

„Neverbální komunikace zdaleka není jen řeč těla (mimika, haptika, proxemika atd.) jak to bývá chápáno psychologii, toto zúžení je důsledkem (a důkazem) orientace psychologie převážně na přímou komunikaci. Ve skutečnosti je neverbální komunikace mnohem bohatší v oblasti komunikace nepřímé, neboť zahrnuje veškeré umění kromě umění slovesného (literatury). To je mimořádně důležité s ohledem na televizi a video, neboť větší část přenášené informace má v těchto médiích neverbální charakter.“²⁰

Neverbální komunikaci ovlivňují i kulturní vlivy. Různá gesta tak mohou mít různé významy podle toho, ve které zemi se momentálně nacházíme. Tak např. namířím-li zdvižený ukazováček společně s prostředníčkem, jež vytvoří společně písmeno V, dlaní směrem k dotyčnému znamená toto gesto v Anglii vítězství (angl. *Victory*), avšak namířím namísto dlaně vůči dotyčné osobě hřbet ruky, změní se význam. Takto bude mít gesto stejný význam, jako kdybychom ukázali dotyčnému vztyčený prostředníček.

¹⁹ MAREŠ, J., KŘIVOHLAVÝ J. *Komunikace ve škole*. Brno: Masarykova univerzita, 1995.

²⁰ MUSIL, Josef. *Sociální a mediální komunikace*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010. ISBN 978-80-7452-002-0. s. 20

V České republice se nad tímto gestem nikdo nepozastaví. Dotyčný si bude myslet, že chcete třeba dva rohlíky, banány atd.

Mimika

Původ slova pochází z řeckého *mimeomai* a znamená napodobovat, představovat. Mimikou dáváme najevo své vnitřní rozpoložení. V obličeji se nachází nespočet mimických svalů pomocí kterých velmi čitelně vyjadřujeme své momentální rozpoložení, aniž bychom k tomu použili slov. Jedná se o velmi citlivé signály, které může citlivý a vnímavý člověk bez potíží přečíst a udělat si obrázek o situaci a o rozpoložení svého protějšku. Rozpoložení člověka však nemusí odpovídat mimice a naopak, někdo může být našťvaný a usmívat se apod.

V mimice existuje sedm základních emocí ve výrazech obličeje:²¹

1. štěstí – neštěstí
2. neočekávané překvapení – splněné očekávání
3. strach – pocit jistoty
4. radost – smutek
5. klid – rozčílení
6. spokojenost – nespokojenost
7. zájem – nezájem

²¹EKMAN P., FRIESEN W. V., ELLSWORTH P. Citováno z: KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak si navzájem lépe porozumíme: kapitoly z psychologie sociální komunikace*. Praha: Svoboda, 1988. Členská knihovna (Svoboda), s. 36

Gestika

Pod tímto pojmem si představíme pohyby různými částmi těla, tedy nejen rukou, pomocí nichž můžeme podpořit verbální projev. Význam slova má svůj původ z latiny a znamená jednat či konat. Gesta jsou kulturně podmíněna a je třeba je chápat v širším kulturním kontextu. Lewis rozdělil gesta do čtyř základních skupin – *symboly*, *ilustrátory*, *regulátory* a *adaptéry*.²²

Symboly jsou signály, které můžeme použít namísto slov a každý bude vědět co znamenají. Jako příklad můžeme uvést již zmíněné gesto vítězství (Victory) nebo gesto OK (palec a ukazovák spojeny do písmene O), kterým dáváme najevo, že je vše v pořádku. Tyto gesta můžeme považovat za víceméně neutrální avšak jsou mnohá jiná gesta, která jsou podmíněna kulturou a oblastí ve které dotyčná osoba žije.

Ilustrátory jsou gesta, která jsou spojena s řečí a používají, pokud chceme zdůraznit verbální projev. Vyjadřují se většinou pomocí rukou a paží, ale v podstatě tak můžeme označit jakýkoliv pohyb tělem, který se vztahuje k verbálnímu projevu. Ilustrátory mohou být synchronní a u protistrany vyvolají kladný zájem anebo naopak nesynchronní, které budou na protistranu působit nepříjemně či dokonce jedince stresovat.

Regulátory jsou důležitou složkou kde mají na starost začátek či konec komunikace. Můžou být použity za účelem zrychlení anebo zpomalení řečníka. Příklad nejčastějšího používaného regulátoru je kývnutí hlavou a pohledy. Rychlé pokyvování má druhému naznačit, aby dotyčný rychle ukončil své myšlenky a naopak pomalé kývání má povzbudit, aby pokračoval dále. „*Adaptéry jsou pohyby, gesta a ostatní činnosti, používané pro zvládnutí našich pocitů a k řízení našich reakcí*“.²³ Nejčastěji jsou používány podvědomě ve stresových situacích. Příklad takového gesta je tahání si ušního lalůčku, když jsme nervózní, upravování si vlasů, pokud jsme nejistí.

²² LEWIS, David. *Tajná řeč těla*. Praha: Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-7187-152-4.

²³ tamtéž s. 32

Haptika

Tento pojem vyjadřuje komunikaci prostřednictvím doteků a hmatů. V tomto případě je důležité jakých částí těla se dotýkáme. Mikuláščík rozlišuje tři doteková pásma těla:²⁴

- pásmo společenské, profesionální a zdvořilostní (ruce a paže)
- pásmo osobní, přátelské (paže, ramena, vlasy, obličej)
- pásmo intimní, erotické a sexuální (neomezené)

Zároveň uvádí výjimky, které mohou nastat např. při prohlídce u doktora anebo při tanci.

Posturologie

Posturologie se zabývá prostorovým uspořádáním těla a zaujímáním určitých poloh při komunikaci. Z tělesné polohy člověka, kterou zaujímá, můžeme pozorovat v jakém rozpoložení se nachází, ale zároveň i v jakém se nacházel předtím. Při určení tělesné polohy je důležitá časová stálost a to z toho důvodu, že člověk přechází z jedné polohy do druhé. Rozlišujeme tři základní tělesné polohy člověka – vestoje, vsedě a vleže.

Kinezika

Kinezika se zabývá pohybem těla a jeho částí. Podle Mikuláščíka se jedná o spontánní pohyby těla, které nemají význam gest.²⁵ Dá se říci, že každý člověk má charakteristické pohyby těla pomocí kterých se dá identifikovat a středem zájmu kineziky jsou pohyby jednotlivého člověka a souhra pohybů skupiny lidí. Zajímá se především

²⁴ MIKULÁŠTÍK, Milan. *Komunikační dovednosti v praxi*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2010. Manažer. ISBN 978-80-247-2339-6.

²⁵ tamtéž

kdy, jaký pohyb vznikl, jaký byl průběh zrychlení a kdy k němu došlo a kdy skončilo. Zkoumáním těchto složek nám umožňuje zachytit ty nejjemnější záchvěvy pohybu u člověka, které vypovídají o jeho momentálním duševním rozpoložení.

Kinezika vznikla v roce 1867, kdy se francouzský fyziolog G. B. Duchenne poprvé zabýval činností svalového aparátu člověka. A. Scheflen rozlišil druhy pohybů z časového hlediska na:²⁶

- **Bodové činnosti** – trvají několik sekund až několik desítek sekund

Patří sem např. podání ruky, kývnutí hlavy při vyjádření souhlasu.

- **Pohybové pozice** – trvají zpravidla delší dobu 5-20 minut

Zde se může jednat o pohybovou aktivitu při setkání anebo loučení s přáteli.

- **Pohybové prezentace** – trvají řádově hodiny

Začínají při příchodu člověka do společnosti např. na večírek a končí jeho odchodem z večírku. Zde se sleduje celková pohybová aktivita během společenské události.

Proxemika

Vzdáleností mezi jedinci při komunikaci se zabývá proxemika. Měří se horizontálně anebo vertikálně. Americký antropolog Edward T. Hall (In Vymětal, 2008) zkoumal, jaká je vzdálenost mezi dvěma lidmi při přátelském rozhovoru. Pozoroval různé národy a zjistil, že vzdálenost mj. ovlivňují kulturní a etnické faktory. Při interpersonálním styku je dobré mít na vědomí kulturní náležitost našeho protějšku, abychom se vyhnuli netaktnímu chování, kdy jsme příliš daleko anebo příliš blízko

²⁶ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak si navzájem lépe porozumíme: kapitoly z psychologie sociální komunikace*. Praha: Svoboda, 1988. Členská knihnice (Svoboda).

dotyčného. Rozlišujeme čtyři proxemické zóny: 1. Intimní zóna, 2. Osobní zóna, 3. Sociální (společenská) zóna, 4. Veřejná zóna

Obrázek 2: Proxemické zóny

Vztah	Vzdálenost
 Intimní vztah	Intimní vzdálenost 0 _____ 45 cm užší zóna širší zóna
 Osobní vztah	Osobní vzdálenost 45 cm _____ 1,2 m užší zóna širší zóna
 Společenský vztah	Společenská vzdálenost 1,2 m _____ 3,7 m užší zóna širší zóna
 Veřejný vztah	Veřejná vzdálenost 3,7 m _____ a více užší zóna širší zóna

Zdroj²⁷

²⁷ VYMĚTAL, Jan. *Průvodce úspěšnou komunikací: efektivní komunikace v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2614-4. s. 30.

2 OSBONOSTNÍ SPECIFIKA A RYSY OSOBNOSTI SPORTOVCE

V této kapitole se zaměřujeme na vztah mezi jedinečností osobnosti a osobnostními rysy, které se podílejí na dověření komunikace. Na tomto základě budeme následně v praktické části ověřovat do jaké míry temperamentové vlastnosti ovlivňují osobnost a tedy i její způsob komunikace (potažmo chování a jednání osobnosti).

2.1 OSOBNOST A VLASTNOSTI OSOBNOSTI

„Osobnost představuje individuální jednotu duševních vlastností, které jsou relativně stálé a v každé konkrétní situaci se projevují zcela typickým způsobem.“²⁸ Pojem osobnost je charakterizována řadou vědních disciplín dosti odlišně, z různých aspektů a většinou se věda shoduje na základním modelu osobnosti, který je vnímán jako **základní paradigma psychologie**, proto tedy byl k pojmu osobnost zaveden tzv. faktor, který ovlivňuje naše chování a jednání, které je zcela jedinečné.²⁹

$$R = f(S, O), \text{ resp. } R = f(S - O)$$

Znamená to, že psychické jevy (R) jsou funkcí (f) situace (S) a osobnosti (O) - většinou chápeme tento stav jako interakci situace a osobnosti). Osobnost je chápána jako vnitřní celek dispozic, které spolu se situací determinují obsah a průběh psychických procesů. Jedná se o reakci individuality na určitou situaci. Vždy musíme mít v patrnosti, že tento vzorec je odlišný pro jednotlivce, je tedy individuální. Vzhledem k zaměření práce je nutno upozornit na skutečnost, že nelze v žádném případě přistupovat k osobnosti

²⁸ VACÍNOVÁ, T. *Psychologie. Trendy oboru v dějinných souvislostech*. Praha: VŠFS, a.s., 2018. ISBN 978-80-7408-152-1.

²⁹ NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-234-56126-8. s. 133

zobecňovat a proto je zapotřebí ve sportu ke každému sportovci přistupovat individuálně (i v kolektivním sportu) – reakce různých lidí jsou na stejnou situaci odlišné.

Základní premisou psychologie je skutečnost každý jedinec je individualitou. Jinakost se vyznačuje řadou faktorů, které nás odlišují. Pervin (1993) podle Vágnerové (2007) nabízí jednoduchou definici osobnosti „*osobnost charakterizují právě ty vlastnosti, které považujeme za její stálý způsob chování*“.³⁰ Vždy se osobnost projevuje jako souhrn typických projevů a typických reakcí pro jednotlivce. K této problematice zaujalo svoje stanovisko velké množství odborníků, kteří se zabývají problematikou psychologie osobnosti.

Osobnost se vyznačuje **charakteristickými rysy**, které ji utvářejí a ovlivňují v průběhu celé životní dráhy. **Teorie osobnostních rysů** (více podkapitola 2.3) poukazuje na funkci genetiky, která ovlivňuje chování člověka. Vrozené vlohy (vlastnosti) osobnosti vytvářejí genetický základ individua. Touto problematikou se zabývá tzv. genetika chování. Geny nejsou samy o sobě přímou příčinou chování, mohou však být spouštěčem reakcí osobnosti na vnější prostředí.

Podle teorie **sociálního učení** ovlivňují chování člověka zejména jeho **zkušenosti**. Jedná se o komplexní přístup k osobnosti, jehož cílem je obsáhnout celý charakter osobnosti. Existují dva předpoklady, které určují přístup osobnostních rysů k člověku. První přístup se zaměřuje na jednotlivce, který je složen z určitých klíčových charakteristik – rysů a ty tvoří jeho osobnost. Druhý přístup se zaměřuje na předpoklad, že rysy každého člověka se od sebe liší právě genetickým základem osobnosti. Rysy můžeme měřit na základě tří faktorů – jejich frekvence, intezita a rozsah situací, ve kterých je můžeme používat.

Typickým příkladem pro tyto charakterové rysy je přístup ke zkoumání **temperamentu** osobnosti. U nás nejvíce používanou teorií temperamentu je teorie Eysenckova (1960), která se zaměřuje na vymezení základních typů temperamentu do

³⁰ VÁGNEROVÁ, M. *Základy psychologie*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-0841-9. s.10

tzv. kříže, ve kterém jsou popsány všechny charakteristické prvky pro jednotlivé typy temperamentu a jsou zde také vymezeny základní kombinace temperamentu. Úroveň zastoupení jednotlivých typů temperamentu u každého z nás lze zajistit pomocí testů temperamentu (Psychometricky určené dimenze temperamentu - Burt, 1937, Faktorování temperamentu Guilford, 1959, 16 faktorový inventář osobnosti – Cattell, 1965, J.E.P.I. – Eysenck, 1982, Test temperamentu – Belov, 1971, TE-ZA-DO – Smékal, 2005, Big Five – Hřebíčková & Čermák, 1998 apod.).³¹ Klasické typy temperamentu popsal již **Hippokrates** (460 př. n.l.) a na něj navázal **Galénos** (129-199), kteří objevili podstatné souvislosti mezi jednotlivými rysy osobnosti a ty sestavili do kategorií temperamentu (cholerik, sankvivik, flegmatik a melancholik). **Eysenck** potom pomocí faktorové analýzy zjistil, že u osobnosti vždy záleží na jeho extroverzi a nebo introverzi, které ovlivňují jeho chování a jednání. Zatímco extroverti jsou přátelští a společenší a spoléhají více na kolektivní práci, introverti jsou samotáři, kteří se spoléhají zejména sami na sebe. Eysenck (1972) tvrdil, že extroverzi a neroticismus (introverzi) prvotně ovlivňuje charakter nervového systému člověka. K příjemné úrovni vzrušení potřebuje extrovert hodně podnětů, které jej stimulují pro další činnost. Naproti tomu introvert potřebuje více klidu a méně stimulů pro svoji práci (i pro svůj výkon). Neuroticismus představuje reakci nervového systému jednotlivce na stres, tyto lidé jsou více nervózní a pomaleji se zotavují z případných nezdarů. Nervový systém stabilních jedinců nereaguje na stres příliš výrazně a rychleji se regeneruje.

Specifickou vlastností temperamentu je **emocionalita**. Základním znakem temperamentu je také rychlost a síla emocí. Někdy je označována jako emotivita. Stuchlíková (2007) popsala možnosti využití emocionality a jejích stavů v klinické psychologii. Zdůrazňuje, že emoce jsou rozhodovací složkou lidské psychiky. Rozlišujeme primární faktory emocionality, které tvoří emocionální stabilita, osvobození se od deprese, osvobození se od pocitů inferiority (komplex méněcennosti), od nervozity a objektivita. Patří sem také nedůvěra a nedostatek kooperativnosti, z nichž

³¹ SVOBODA, M., HUMPOLÍČEK, P., ŠNOREK, V. *Psychodiagnostika dospělých*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0363-6. s. 23

vyplývá nedostatek tolerance vůči druhým, nedostatek pohotovosti pro pomoc druhým a bázlivost. Znakem primární emocionalita je většinou zvýšená tenze nebo prudké změny nálady, někdy se projevuje zvýšené emoční napětí.

Sekundární emocionalita je většinou označována jako pocit úzkosti a nebo také emocionální labilita. Souvisí s labilitou vegetativní nervové soustavy a je důležitou predispozicí ke vzniku neuróz.³²

Emocionalita má svoji hloubku prožívání, dynamiku emocí, stálost a častost a také přiměřenost reakcí. Tyto vlastnosti osobnosti lze také zkoumat pomocí diagnostických metod. Emocionalita patří k trvalým vlastnostem osobnosti a určuje zejména hloubku prožívání, délku a čas prožívání, stálost emocí a přiměřenost reakcí v čase a v dané situaci. Pokud má jedinec spíše sklony ke strachu – stále hledá důvody, proč se bát, opačně, pokud je spíše pozitivně naladěný, hledá pozitivní prvky ve svém životě a ty prožívá. Podle Schneidera (1990) představují emoce geneticky zakotvené vztahy bytosti k situacím v daném prostředí. I v procesu učení hrají emoce velmi důležitou roli. Pokud tedy trenér dokáže zvládat emoce sportovců a zná jejich orientaci (na pozitivní emoce nebo spíše na negativní prožívání), může velmi dobře zvládat jejich předstartovní, startovní a soutěžní stavy a může pomoci při překonávání psychologického selhání.

Prvkem emocionality jsou **emoce**. Podle Hartla & Hartlové (2010, s. 127) „*se jedná o širokou škálu citových prožitků a doprovodných fyziologických změn, biologicky účelné adaptace, evolučně starší a proto silnější a hůře ovlivnitelné než rozumové procesy. Jsou spojovány s činností limbického systému, v zásadě jde o hodnotící kladné či záporné reakce na podnět. Základní emoce provázejí hlavní životní situace.*“³³

Emoce jsou aktivovány třemi složkami – kognitivním hodnocením, expresivním chováním a fyziologickými procesy. Emoce lze identifikovat podle mimiky, výrazu tváře, podle verbální komunikace i podle neverbálních projevů člověka (např. řeč těla).

³² NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-234-56126-8. s. 133

³³ HARTL, P. a H. HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-807-3675-691. s. 86

Z hlediska fyziologického lze říci, že tělo se zjevně účastní prožívání radosti strachu, hněvu a ostatních emocí. Existuje řada teorií, které na emoce pohlížejí odlišně. Např. podle James-Langerovy teorie vyplývá emoce z reakce na podnět, který emoci vyvolává (bojíte se, protože se třesete). Podle Cannon-Bardovy teorie podnět vyvolává rozmanité emoce ve stejný okamžik (vnímání nebezpečí způsobuje obojí, tedy strach i třesení se). Podle Schatchera jsou pro specifickou emoci nezbytné dva faktory – zvýšená míra fyziologického nabuzení a kognitivní označení (Kassin, 2007).

Sport je zdrojem emocí, je tedy emociogenní (Slepička, Hošek & Hátlová, 2006).³⁴ Projevuje se u sportovců zejména bouřlivou vnitřní dynamikou procesů osobnosti a velkým zastoupením prožitků ze sportovní činnosti. Dobré je emocionalitu sportovce nechat volně reagovat na aktuální situaci (sportovní i mimosportovní), aby nedocházelo ke kumulování negativních emocí u jednotlivců. To může mít za následek poruchu duševního zdraví a může to být příčinou velkého stresu, který vytvoří složitou psychickou bariéru a může být i začátkem vzniku závažného onemocnění (včetně rakoviny).

Osobnost je často zkoumána i z dalších hledisek, například teorie úzké profilace (narrow-band theories), která souvisí zejména s faktory, které ji ovlivňují. Patří sem zejména **soutěžní úzkost**, **motivace**, touha po dosahování vítězství apod. S emotivitou úzce souvisí také stavy osobnosti, které jsou označovány jako telické nebo paratelické. Jedná se o základní **metamotivační párové stavy**, které byly popsány již Zukermanem (1979).³⁵ Definoval vyhledávání dojmů jako aspekt lidské osobnosti a podle něj ukazuje vyhledávání dojmů na množství lidských stimulací, které každý člověk potřebuje. Definoval také čtyři odlišné faktory, které se podílejí na potřebě vyhledávání dojmů. Jedná se o vyhledávání vzrušení a dobrodružství, tendence reagovat na impulzy, vyhledávání nových zkušeností a náchyllost k nudě. V jeho dotaznících se objevují položky, které ukazují na souvislosti se sociálně patologickými jevy a s vyhledáváním rizikových aktivit a činností. Výsledky jsou velmi zajímavé zejména ve vztahu

³⁴ HÁTLOVÁ, B., HOŠEK, V. A SLEPIČKA, P. *Psychologie sportu*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1602-5. s. 26

³⁵ SVOBODA, M., HUMPOLÍČEK, P., ŠNOREK, V. *Psychodiagnostika dospělých*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0363-6. s. 118

k rizikovým sportům, které splňují atributy adrenalinových činností s jasně definovanými pravidly za účelem podávání sportovního výkonu.

Ukázka otázek z Zukermanova dotazníku (1979):³⁶

1. (a) Nejraději bych měl/a práci, která vyžaduje neustálé cestování.
(b) Nejraději bych měl/a práci, která se vykonává jen na jednom místě.
2. (a) Studené a svěží počasí mě velmi povzbuzuje.
(b) V průběhu chladného dne se nemohu dočkat, kdy budu uvnitř.
3. (a) Nudí mě dívat se na stále stejné, známé tváře.
(b) Mám rád/ráda příjemnou přítomnost přátel, které vídám každý den.
4. (a) Nejraději bych žil/a v ideální společnosti, kde je každý chráněn a šťastný.
(b) Nejraději bych žil/a v nestálých dnech naší minulosti.
5. (a) Rád/ráda dělám občas věci, které jsou trošku strašidelné.
(b) Rozumný člověk by se měl vyhýbat nebezpečným situacím.³⁷

Z hlediska sportovního zaměření tato orientace může být **rozhodující nejen pro výběr sportovní disciplíny**, ale i pro **další působení v tomto vybraném sportu** nebo jeho dalších variantách. Například lidé s více a) budou dobře zvládat případné novinky nebo změny v přístupech k vybrané sportovní disciplíně (pravidla, oblečení, prostory, povrchy, nářadí, náčiní apod.) nebo budou přijímat i nové klony vybraného sportu (gymnastika – aerobic – závodní tance – team-gym).

³⁶ tamtéž

³⁷ Pokud více odpovídáte a) jste více orientovaní na přesnost, pořádek, máte rádi vše na svém místě, ale nebojíte se inovací. Máte sklon riskovat a často se stavíte do role radikálních řešení. Pokud více odpovídáte b) jsme více uzavření, máte rádi rituály, vyhovuje vám stereotyp, více jste puzeni do konzervativních řešení.

Telická dominantnost je charakterizována stavem, kdy se člověk chová vážně (řecké slovo telos – účel). Tato dominantnost vychází z motivační sféry osobnosti. V tomto stavu nevyhledáváme vzrušení. Naproti tomu se objevují **paratelické stavy**, které jsou charakteristické vyhledáváním vzrušení (Kirchner, 2007). Touto problematikou se zabývá zejména dobrodružná terapie a zážitková pedagogika. Kerr (1997) zastává názor, že telicky nebo paratelicky dominantní lidé odlišně reagují na stres. Mohou se také odlišovat v přístupu k volbě sportovní aktivity nebo činnosti.

2.2 OSOBNOST SPORTOVCE

Osobnost sportovce se vyznačuje mnoha vlastnostmi, které jsou pro ni typické. Ve sportu je zapotřebí dobře poznat osobnost sportovce, potom lze vytvořit velmi úzkou vazbu mezi trenérem a sportovcem a tuto vazbu lze postupně rozvíjet a zdokonalovat. Tím přispíváme k naplňování zdraví a kvality života všech, kteří se na realizaci sportu podílejí. Osobnost sportovce je považovaná za za individuální svéráz života, jako celek typických a příznačných duševních vlastností s vědomím jeho charakteristik tělesných a s jeho postupným vývojem. Prostřednictvím sportovní činnosti se osobnost neustále dotváří a modifikuje a tím se může také změnit sebepojetí sportovce, např. dynamika sportovní formy, zranění, dynamika výkonnosti a další změny. Proto je zapotřebí sportovní výkon chápat jako nositele změn osobnosti a výkonnost jako ukázkou síly a zdatnosti sportovce tyto výkony opakovat. Pro změny osobnosti je důležité dlouhodobě se sportovcem pracovat a vytvářet takové podmínky, které mu umožní jeho výkonnostní růst. V průběhu sportovní činnosti se sportovec prezentuje svojí osobností nejen trenérovi a rozhodčím, ale i divákům a zejména fanouškům. Tím dochází také k dynamickým změnám osobnosti, které dávají každému sportovci specifický charakter. Řada vědeckých výzkumů se zaměřila na prokázání výrazného talentu na rychlost růstu (akceleraci) sportovní osobnosti a její výkonnosti. Většina poznatků se však zaměřuje na rozvoj mládeže obecně a tyto aspekty nepovažuje za zásadní při růstu sportovní výkonnosti.

Doposud žádné výzkumy neprokázaly úzkou souvislost mezi talentem a vysokou sportovní výkonností u dospělých sportovců. Podle Hátlové, Hoška a Slepíčky (2006)³⁸ se u talentované mládeže nevytvářejí příslušné stránky charakteru (zejména odolnosti) a přirozený vklad talentu se časně vyčerpává.

Osobnost sportovce je tvořena třemi základními činiteli (Vaněk, Hošek & Svoboda, 1975):³⁹

1. vrozené anatomicko-fyziologické předpoklady
2. životní prostředí předsportovní, sportovní i mimosportovní
3. společenskovoýchovné působení (sociální učení)

Ve všech případech vždycky musíme respektovat **vrozené vlastnosti osobnosti** a teprve poté respektujeme **získané dovednosti a zkušenosti**. Uvedené tři skupiny činitelů působí na sportovce vždy současně a utvářejí tak jeho osobnost. Proto každý jedinec představuje osobnost jedinečnou a neopakovatelnou.

Vrozené anatomicko-fyziologické předpoklady jsou chápány jako schopnosti, dovednosti a vědomosti osobnosti. Ve sportu jsou dobře měřitelné, zejména dovednosti. Vždy však závisí na talentu. Aktuální výkon je tedy závislý na vrozených dispozicích a na dalších faktorech, které jej aktuálně ovlivňují.

Životní prostředí předsportovní, sportovní i mimosportovní je limitujícím faktorem v dalším rozvoji zaměření sportovce, v jeho tužbách, zájmech a hodnotách. Někdy o nich hovoříme jako o hnacích silách, které ženou výkonnost sportovce neustále výše. Sféra motivačních prvků se u každého jednotlivce v průběhu sportovního života mění a může

³⁸ HÁTLOVÁ, B., HOŠEK, V. a SLEPIČKA, P. *Psychologie sportu*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1602-5. s. 28

³⁹ HÁTLOVÁ, B., HOŠEK, V. a SLEPIČKA, P. *Psychologie sportu*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1602-5. s. 29

docházet k prudkému nárůstu nebo naopak poklesu další chuti ke sportovní činnosti. Vhodným trenérským přístupem lze tuto oblast znančně rozvíjet u každého jednotlivce, zejména individuálním přístupem.

Společenskovýchovné působení (sociální učení) je považováno za špičku ledovce, který se také podílí na sportovním výkonu jednotlivce. Může přinášet velkou sociální oporu a současně sportovce demotivovat.

V posledních desetiletích se přístup k osobnosti sportovce více objevuje ve vztahu k jeho tělesnosti, více se respektují jeho somatické znaky a jejich korelace ve vztahu k předpokladům sportovní výkonnosti.

Zahraniční přístupy (zejména Tod, Thacher & Rahman, 2010) se obracejí na existenci terie osobnostních rysů a úzké souvislosti k přístupu lidské osobnosti. Po různých výzkumných řešeních, kde se rozlišovali sportovci od nesportovců se objekt zkoumání více posouvá do oblasti výběru sportovní disciplíny a její souvislosti s osobními rysy konkrétního sportovce.

Z výzkumných šetření vyplývá, že řada výsledků je zobecnitelných, například podle Eysencka et al. (1982)⁴⁰ bylo prokázáno, že lidé, kteří skórují výše v **extroverzi a psychoticizmu** mají větší předpoklad, že budou dobrými sportovci. Schurr et al. (1977)⁴¹ provedl testování u více než 1500 amerických sportovců studentů a zaměřil se na výběr sportovní disciplíny v souvislosti s osobnostní charakteristikou. Zjistil, že sportovci a nesportovci se liší výrazně podle výběru sportovní aktivity i podle orientace na úspěšnou a neúspěšnou činnost. Sportovci se jeví také méně závislí, objektivnější a méně úzkostní.

V roce 1990 se začal rozvíjet výzkum ve vztahu k úspěšné a neúspěšné sportovní činnosti a do těchto výzkumů se zapojila i psychologická obec v České republice a na

⁴⁰ PLHÁKOVÁ, A. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-1499-3. s. 55

⁴¹ PLHÁKOVÁ, A. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-1499-3. s. 56

Slovensku (Hošek, 1993, 2002, Hátlová, Hošek a Slepíčka, 2006, Gurský, 2006, Falář et al. 2004, Blahutková et al., 1984, 1996, 1998, 2002, 2004, 2006, 2008).

Schurr et al. (1977)⁴² nenašel významné rozdíly mezi sportovci a nesportovci v orientaci na úspěch, jeho hlavní výzkum však prokázal velké vazby na **výběr sportovních disciplín s ohledem na osobnostní vlastnosti člověka**. Hlavní podíl se objevil v orientaci na individuální a kolektivní sporty. Lidé, kteří se jeví jako introverti skutečně více tíhnou k individuálním sportům a lidé extrovertní více vyhledávají kolektivní sportovní činnosti. Při orientaci na úspěšnou činnost se zde objevily významné korelační závislosti mezi extroverzí a úspěšnou činností, zejména v týmové spolupráci. Clingman & Hilliard (1987) zjistili, že sportovci, kteří dosahují vynikající výsledky ve vytrvalostních sportech mají vysoké motivační schopnosti k podávání úspěšných výkonů, v autonomii a v oblasti vyhýbání se zraněním.

Oproti těmto výsledkům stojí výzkumy McGilla et al. (1986), který prokázal vysokou závislost mezi výběrem sportovní disciplíny – např. horolezectví a vyhledávání dojmů (orientace na prožitek a prožívání) a k tomu zjistil u těchto sportovců nízkou úroveň úzkosti. V kategorii vyhýbání se strachu zaznamenali zajímavé výsledky španělsí výzkumníci Chirivell a Martinez (1994), kteří se zaměřili na telickou dominantnost u tenistů (zde byla zjištěna nízká míra úzkostnosti a rizika), u karatistů (střední míra) a u paraglidistů (vysoká míra).

⁴² tamtéž

2.3 OSOBNOSTNÍ RYSY A CHARAKTEROVÉ VLASTNOSTI SPORTOVCE

Osobnostní rys je charakterizován jako psychická vlastnost osobnosti. Jedná se o dosti zásadní vlastnost člověka, která jej zcela specificky charakterizuje bez ohledu na jeho profesi nebo zaměření. Typické jsou pro tyto vlastnosti psychické zvláštnosti jednotlivce, které jej zcela specifikují. Rozlišujeme dvě třídy psychologických charakteristik:

1. charakteristiky vlastností psychických procesů – paměť, myšlení, vnímání
2. charakteristiky psychických vlastností osobnosti – jedná se o výše uvedené rysy osobnosti

Podle Nakonečného (1995)⁴³ jsou rysy osobnosti popisné i vysvětlující pojmy. Rys může být chápán jako odlišující charakteristika osobnosti, která je relativně stabilní a stálá, přitom se právě touto charakteristikou lidé odlišují. Osobnost je potom chápána jako relativně setrvalý vzorec rysů a chování. Podle Hartla & Hartlové (2010)⁴⁴ se jedná o charakteristickou vlastnost osobnosti (personality trait). **Rysy osobnosti** jsou někdy označovány jako **vnitřní determinanty** nebo popisné termíny pro vnější projevy osobnosti. Někdy se o rysech osobnosti hovoří ve vztahu k predikci chování člověka, tento přístup však nemusí být vždy založen na relevantních faktorech. Nelze předpokládat, že sportovec, který se projevuje přátelsky a spoluprací bude v kolektivních sportech vykazovat vysokou míru spolupráce a sounáležitosti. Vždy je nutné si tyto projevy ověřit prostřednictvím psychodiagnostických metod a praktickými přístupy. Někdy jsou rysy osobnosti zaměňovány s dispozicemi a přiklání se více k teoriím motivací (Allport, 1937, Heckhausen, 1986). Allport (1961) sestavil psychologickou podstatu rysů osobnosti, které označil jako dispozice podle popisných termínů, které určují jisté vztahy těchto dispozic. Rozlišil společné a individuální rysy osobnosti. První vystupují u každého jedince, druhé pouze u určitých osob.

43 NAKONEČNÝ, M. *Psychologie*. Praha: Academia, 1995. ISBN 978-234-56126-8. s. 133.

44 HARTL, P. a H. HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-807-3675-691. s.205

Rubinštejn (1967) sestavil klasifikaci rysů osobnosti tak, že vycházel z odpovědí na tři otázky:⁴⁵

1. co člověk chce a o co usiluje (zaměřenost, postoje, zájmy, motivy)
2. čeho je člověk schopen ve smyslu výkonnosti (schopnosti)
3. čím člověk je a které tendence se staly jeho „vlastními“ a zůstaly tak jistou zvláštností

Popis rysů osobnosti se opírá o pozorování, které můžeme shrnout podle jistých popisných termínů. Podle Nakonečného (1995)⁴⁶ mohou mít charakteristiky chování osobnosti jistý modus:

- *verbální modus* – osoba řeší zadaný úkol (sportovec řeší standardní sportovní situaci)
- *adverbiální modus* – osoba řeší zadaný úkol klidně a soustředěně (sportovec se chová ve sportovní situaci podle předpokladů, na činnost se dostatečně soustředí)
- *adjektivní modus* – osoba se při řešení úkolů chová klidně (sportovec se soustředí na řešení standardní situace a je klidný).
- *substantivní modus* – osoba je klidná (sportovec s přehledem zvládá sportovní situace).

Podle Rempleina (1965) byly rysy osobnosti rozlišeny podle individuálních zvláštností osobnosti. Tyto se pokusil kategorizovat do trsů charakteristických projevů a vytvořil tyto kategorie:

1. vitalita – tvoří ji popudy a vzrušivost
2. temperament - tvoří jej formální zvláštnosti v prožívání hybnosti a pohybů
3. charakter – tvoří jej zvláštnosti snah a chtění

⁴⁵ PLHÁKOVÁ, A. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-1499-3. s. 60

⁴⁶ NAKONEČNÝ, M. *Psychologie*. Praha: Academia, 1995. ISBN 978-234-56126-8. s. 133

4. nadání – tvoří jej senzorické zvláštnosti a tzv. duchovní nadání jako jsou paměť, fantazie a myšlení

Osobnostní rysy můžeme zjišťovat pomocí řady psychodiagnostických metod. Nejvíce využívané jsou testy temperamentu a sebehodnotící dotazníky (Eysenck, 1982, Cattell, 1976, Belov, 1971, Smékal, 1998, Blahutková, 1999, Mikšík, 2006, Hřebíčková, 2005 apod.).⁴⁷ Tak můžeme více specifikovat jednotlivé osobnosti a pomocí tzv. osobnostního profilování lze řešit v psychologických přístupech i odlišnosti od klasických popsaných typů. Součástí práce s osobností sportovce je vždy zkušenost psychologa, trenéra nebo kouče, který může na základě vlastních poznatků pomáhat při rozvoji osobnostních rysů (podpora) a při řešení náročných nebo krizových situací ve sportu. Vždy však musíme respektovat, že temperament je z velké míry vrozená vlastnost osobnosti a že člověka v jeho podstatě nelze příliš změnit.

Názory psychologů se i v této oblasti odlišují. Fromm (1998)⁴⁸ zastává názor, že temperament je pouze částečně vrozená vlastnost osobnosti, zatímco prostředí a situační vlivy mohou tento rys osobnosti značně ovlivnit. Mischel (1968) představil situační přístup, který znamenal radikální pojetí k názorům na stabilitu lidského temperamentu. Ve skutečnosti popřel celý koncept osobnosti (Tod, Thather & Rahman, 2010). Domníval se, že lidské reakce na dané situace se dají vysvětlit výlučně prostřednictvím konkrétních situačních specifik. V roce 1990 však jeho teorie nebyla potvrzena a vrátil se k původnímu konceptu vrozených vlastností temperamentu.

V literatuře minulých let (např. Koch, Patrick, Whitlack, Triplet)⁴⁹ se sportovec vykresluje jako člověk s ušlechtilými charakterovými vlastnostmi. Autoři hovoří o rozhodnosti, loajalitě, pracovitosti, odvaze, houževnatosti, poctivosti a mnoha dalších. Realita není tak jednoznačná, a to zejména ve vrcholovém sportu. Cílem sportu je podat co **nejlepší výkon**, dosažení tohoto výkonu je spojeno s mnoha pozitivními vlastnostmi,

⁴⁷ SVOBODA, M., HUMPOLÍČEK, P., ŠNOREK, V. *Psychodiagnostika dospělých*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0363-6. s. 102

⁴⁸ HUNT, M. *Dějiny psychologie*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0898-3. s. 223

⁴⁹ SLEPIČKA, P., HOŠEK, V., HÁTLOVÁ, B. *Psychologie sportu*. Praha: Karolinum: 2009. ISBN 978-80-246-1602-5.

kteře musí sportovec v cestě za vítězstvím prokázat. Jsme však bohužel i svědky **hypertrofie úspěchu**, tedy vítězství za každou cenu. Je to tedy otázka cílů a hodnot.⁵⁰

Odpovědnost za udržení „kultivovanosti“ sportu leží na bedrech trenérů. Interakčních problémů je ve sportu dostatek, a trenér má tak dostatek příležitostí ovlivnit své svěřence. Mluvíme tak o **výchovném působení**, pod kterým je myšleno „*uplatnění záměrně volených opatření, jimiž trenér vykonává určitý vliv na své svěřence, a to takový vliv, který je zaměřen k působení na jejich osobnost*“. Cílem je nenásilné působení na sportovce s přihlédnutím na vnitřní svět mladého člověka. Na jednu stranu je vhodné mít strategii výchovy, na druhou stranu je nutné i poznat individuálně osobnost jedince, jelikož jednotný manuál neexistuje.⁵¹

Hypertrofie úspěchu je ve vrcholovém sportu běžnou záležitostí. Tlak na sportovce působí ze všech stran (od trenérů, médií, sponzorů, veřejného očekávání atd.). Není proto divu, že pro mladé sportovce je výkon na prvním místě a svoje poklesky zlehčují a přehlížejí. Trenéři se slovu vychovatel sverepě brání, ale jejich role je vtahuje do této úlohy. Jak ale postupovat? Jednou z možností je se jednotlivě podívat na **oblasti sportovního života**, které mají svoje specifické nároky. Konkrétně se jedná o oblasti:

1. **Životosprávy, režimu dne, regenerace a psychohygieny**
2. **Překonání překážek ve sportu – sportovní výkon**
3. **Sociální sféry**⁵²

Sportovce láká především daný sport a soutěžení. Musí se však naučit co všechno je s vrcholovým sportem spojeno – pravidelnost, dochvilnost, spánek, jídlo, pití, hygiena či regenerace. To vše se sportovec musí naučit a vytvořit si **postoje** k těmto činnostem.

⁵⁰ SVOBODA, B. *Pedagogika sportu*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2007. s. 204

⁵¹ SVOBODA, B. *Pedagogika sportu*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2007. s. 204

⁵² SVOBODA, B. *Pedagogika sportu*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2007. s. 209

Trenér by měl v této oblasti působit především na tyto charakteristiky osobnosti sportovce:

- a) Sebeuvědomování
- b) Sebecit a sebehodnocení
- c) Sebeovládání
- d) Zodpovědnost⁵³

⁵³ SVOBODA, B. *Pedagogika sportu*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2007. s. 210

3 HISTORIE GOLFU A JEHO VÝVOJ

Již v historii se využívaly hole k odražení míčků. Jedna z prvních zmínek o golfu je již od starých Římanů z 1. století jenž nazývali hru „paganika“. Textové a grafické odkazy existují i ze staré Číny, kde se odkazuje na „chuíwán“, byla to výsada vyšší vrstvy jelikož hole byly často vykládány nefritem nebo zlatem. Další zmínka pochází ze 13.století z Holandska, kde hráli „kolven“.⁵⁴

Golf, jak ho známe dnes utvořili Skotové, jelikož hru doplnili o jamky, právě proto je golfovou kolébkou Skotsko. Písemné prameny odkazují na 15.století, kdy se Skotsko bránilo nájezdům Anglie a skotský král James II. zakázal golf i fotbal, jelikož vojáci těmto sportům věnovali příliš mnoho času.

Během 16.století golf začal být populárnější právě díky královské podpoře. V 17.století byl golf přenesen Charlesem I. do Anglie a byl představen skotskou královnou M. Stuartovou ve Francii. Během tohoto období vznikl také výraz caddie a první golfové hřiště Leith v blízkosti Edinburghu.⁵⁵

Rok 1744 zaznamenal první golfový klub „Golfoví gentelmani z Leithu“, který zároveň ustanovil pravidla golfu.⁵⁶ O pár let později díky soutěživosti byl založen další klub „Společnost golfistů ze St. Andrews“, jenž následovala již založená pravidla a v roce 1759 se už hrála hra na rány (stroke play) na hřišti s osmnácti jamkami. Začalo se rozmáhat zakládání klubů i v Anglii.

Král William povýšil v roce 1834 klub v St. Andrews na The Royal and Ancient Golf Club of St. Andrews, především díky tomu, že měl výborné hřiště, pravidla, královský patronát a vyzdvihoval golf jako řádný sport.

⁵⁴ HALADA, Andrej. *Golfová hra v proměnách času*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3768-6. s. 13

⁵⁵ HALADA, Andrej. *Golfová hra v proměnách času*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3768-6. s. 14

⁵⁶ HALADA, Andrej. *Golfová hra v proměnách času*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3768-6. s. 15

Hole v těchto letech byly již vyráběny z buku či ovocných stromů a mnohé z nich měly i železnou část. Míče se vyráběly z koňské kůže naplněné peřím. Vše se vyrábělo ručně a bylo značně finančně náročné.

Vzhledem k britskému vlivu se v 19.století golf rozšířil do okolních států i do jejich kolonií. Kluby vznikaly od Montrealu až po Honkong. Oblibu v této hře značně podpořila průmyslová revoluce a díky masové výrobě se golfové vybavení stalo cenově dostupnější i pro střední vrstvu.

První národní šampionát se pořádal roku 1860 v golfovém klubu Prestwick, stal se předchůdcem British Open. Následně se pod křídly British Open začaly pořádat první sponzorované turnaje. Golfisté si přivydělávali výukou, zakládáním klubů, sázkami a výběrem vstupného na turnaje. Golf se postupně stával sportem a jejich obživou. První mezinárodní turnaj se pořádal v roce 1893 a roku 1900 se golf stal olympijskou disciplínou.⁵⁷ Golf se stal populárním i v USA a vznikla golfová asociace USGA, následně se začal vydávat i první golfový časopis, „Golf“. V tomto období vzniklo mnoho golfových hřišť a hrál se i první amatérský turnaj žen. Asociace profesionálních golfistů - PGA, vznikla v roce 1901, následovalo USA pak v roce 1916.⁵⁸ Tyto asociace fungují až do dnes a daly za vznik velkému množství turnajů a šampionátů. Slavný Ryder Cup z roku 1927 je jeden z turnajů, který se hraje každé dva roky mezi Evropou a USA.

Roku 1988 se stanovila velikost a hmotnost míčků, tomu předcházela prudký rozvoj v Británii a USA během kterého se objevovaly i rozpory v pravidlech a náčiní. Vzniklo dále na statisíc golfových hřišť, klubů a několik asociací po celém světě. Golfové šílenství je v současné době stále veliké a díky tomu se golf po více než stoleté přestávce vrátil pod olympijské kruhy, přesněji na olympiádu v Rio de Janeiru roku 2016.⁵⁹

⁵⁷ HALADA, Andrej. *Golfová hra v proměnách času*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3768-6. s. 16

⁵⁸ NEWELL, Steve. *Golf pro každého*. Slovart, 2007. ISBN 80-7209-719-9. s. 28

⁵⁹ HALADA, Andrej. *Golfová hra v proměnách času*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3768-6. s. 18

Obrázek 1: Tiger Woods patující na greenu

Zdroj⁶⁰

Golfové hřiště

Golfové hřiště se obvykle skládá z 9 nebo 18 jamek. Výraz jamka se kromě samotné prohlubně, do které se má míček dostat, používá i pro část hřiště od daného odpaliště až k jemu příslušnému jamkovišti (*greenu*), na kterém je vyvrtána vlastní jamka. Většina jamek má green od odpaliště příliš daleko na to, aby se dal zasáhnout první ranou, proto je mezi greenem a odpalištěm nízko sekaný pruh zvaný *fairway*, po kterém hráč postupuje k jamce. Mezi fairwayí a greenem je tzv. *foregreen*, tráva sekaná mírně výše než green. Nesekaná tráva okolo fairwaye se nazývá *rough* a tvoří další překážku. Z důvodu urychlení hry se většinou tráva bezprostředně vedle ferveje seká na výšku *semirough*, tj. o něco výše než *fairway*, ale níž než *rough*.

Na jamkách jsou rozmístěny různé překážky, což může být například *bunker* (písečná překážka), ze které se hraje jinak než z trávy, nebo vodní překážka (rybníky, potoky apod.). Vodní překážky pravidla rozdělují na příčné a podélné - liší se postup poté, co míček skončí ve vodě. V překážkách platí zvláštní pravidla, která znesnadňují hru, například v bunkru se hráč před samotným odpalem nesmí dotknout holí písku ani nesmí provést cvičný švih. Pokud míč zůstane v oblasti označené jako vodní překážka, může jej hráč hrát podle podobných pravidel jako v bunkru, nebo s připočtením trestné rány z místa mimo překážku. Pokud míček skončí za označenými

⁶⁰ Česká golfová federace [online]. [cit. 2019-08-12].

hranicemi hřiště, nelze jej z daného místa hrát. Na některých hřištích se vyskytují tzv. biozóny - označené oblasti, do kterých je zakázáno vstupovat nebo z nich hrát.

Tráva na greenu je sekaná velice nízko, asi jen na 3 mm, takže míč se může po zemi koulet na vzdálenost několika metrů. Ráně na greenu, při které se míček nevznesse do vzduchu, se říká *putt* (a ten se *patuje*). Greeny bývají různě zvlněné, což znesnadňuje správné míření. Samotná jamka má průměr 10,8 cm a měla by mít hloubku 10,16 cm.⁶¹ Vyztužuje se plastovou vložkou, do které lze zapíchnout dlouhou tyč s vlajkou, která umožňuje viditelnost jamky i z velké vzdálenosti. Pozice jamky na greenu není stálá a může se den ode dne, i mezi jednotlivými koly turnaje, měnit podle *pin pozice*.

Hra

V golfu existují dva hlavní typy hry. Tou známější a častěji hranou na turnajích je takzvaná *hra na rány*. Druhým typem je takzvaná *hra na jamky*.

- *Hra na rány* je založena na hraní určitého počtu jamek v daném pořadí. V jednom kole se hraje 18 jamek, na devítijamkových hřištích se proto chodí dvakrát 9 jamek. Na každé jamce se začíná odpalem z odpaliště a pokračuje se dalšími ranami, dokud míček neskončí v jamce. Cílem je použít co nejméně ran.
- *Hra na jamky*, tzv. *jamkovka*, se od hry na rány liší tím, že dva hráči hrají proti sobě. Na každé jamce ten hráč, který ji zahraje menším počtem ran, obdrží jeden bod. Pokud oba hráči zahrají danou jamku stejným počtem úderů, dostává každý z nich půl bodu. Ve hře zvítězí ten hráč, který po odehraném kole má více bodů. Hra může skončit i dříve, než po odehrání všech jamek, pokud již na zbývajících jamkách nemůže hráč s menším počtem bodů dostihnout svého protihráče. Stav, kdy hráč již nemůže prohrát, tj. vede právě o tolik jamek, kolik jich zbývá odehrát, se označuje *dormie*. Hra ovšem může pokračovat i po odehrání 18 jamek, pokud mají oba hráči po odehraných 18 jamkách stejný počet bodů, a je nutno určit

⁶¹ NEWELL, Steve. *Golf pro každého*. Slovart, 2007. ISBN 80-7209-719-9. s. 32

vítěze. V týmové soutěži Ryder Cup se v takové situaci ve hře nepokračuje, a každý tým získává půl bodu.

- Hráči chodí po hřišti po skupinkách zvaných *flight*. Flight tvoří jeden až čtyři hráči, někdy doprovázeni nosiči (*caddie*, „kedy“), kteří nosí hole a pomáhají hráči (radí kam zahrát míček, jakou hůl vzít apod.). Každý hráč hraje svým míčem (vyjma jiných variant her) od odpaliště do jamky. Po odehrání z odpaliště hraje první ten, jehož míč je nejdále od jamky. Na dalším odpališti hraje první ten, kdo dosáhl na předchozí jamce nejnižšího počtu ran. Každý hráč funguje jako zapisovatel jinému hráči ve skupině, tedy do skórkarty zapisuje jeho výsledky na jednotlivých jamkách. Pro kontrolu si může zapisovat i vlastní výsledky. Ve hře na rány je výsledkem součet počtu ran a trestných ran. Trestná rána není skutečná rána, ale trest uložený podle pravidel. Porušení pravidel (např. dotek písku v bunkru) se obvykle trestá dvěma trestnými ranami. Jednu trestnou ránu získá hráč např. pokud míč skončí ve vodě, je ztracen či je v nehratelné pozici.

3.1 VÝVOJ VYBAVENÍ

Hole i míčky prošly rozsáhlou evolucí během vývoje golfu. Od obyčejné hůlky z neopracované větve, výrobek od tesaře s exotického dřeva přes několik různých experimentů až k dnešní variantě několika technologií.

Vývoj hole

Prvně byly hole vyráběny z nejdostupnějších materiálů, především dřeva. Hole si často vyráběli samotní hráči nebo truhláři a řezbáři. Historie vývoje hole je zaznamenaná přibližně od roku 1400 našeho letopočtu. V této době se právě ve Skotsku stal golf golfem.

Hlavním průkopníkem byl William Mayne, v roce 1502⁶² na zakázku vyrobil pro skotského krále Jamese IV. první sadu holí a následně byl jmenován královským výrobcem holí. Vzhledem k vysoké oblibě u šlechticů se celkový vývoj velmi urychlil. Sada holí obsahovala v této době dlouhé hole (longnoses) sloužící k odpalu a dlouhé hře, hole pro hru střední vzdálenosti a hru z vysoké trávy (fairway woods), hole na krátkou hru (spoons), hole k příhře (niblics – dnešní wedge) a hole pro puttování.

Golfisté předně používali dřevěné hole, i přesto že železné hole se již vyráběly. Byly přesnější a hráči s nimi dosahovali výrazně delších odpalů. Golfové míčky byly stále vyráběny ručně z kůže a vycpávány peřím, z tohoto důvodu golfisté dávali přednost dřevěným holím vzhledem k spotřebě míčků. Z tohoto důvodu byl pozastaven vývoj železných holí.

Golfové hole měly násadu z dostupných dřevin (jasan nebo ořech). Úzký vzhled hole, díky kterému byla nazývána longnose, tyto hlavy byly vyráběny předně z tvrdého dřeva hrušně, jabloně nebo ořechu.

Na začátku 19.století přišel na svět míček vyrobený z gutaperčového materiálu a zájem o železné hole opět stoupl. První výrobky z kovu byly ale pro hráče těžké a hůř ovladatelné. V této době se zaměřili na výrobu holí z hliníku. Roku 1902 byla vynálezcem Burrerem uvedena první kovová hlava s drážkami, která zvýšila účinnost backspinu.

Díky zájmu o železné hole se pozastavila výroba dřevěných a díky importu výrobků z USA se snížila exklusivita výroby golfových holí ve Skotsku. V roce 1929 bylo zlegalizováno používání želez na turnajích. Prvním hráčem který vyhrál profesionální turnaj se železnými holemi byl Billy Burke v roce 1931⁶³ na turnaji U.S. Open.

Podobný osud vývoje tak jako u hlavy hole následoval i u samostatné hole (shaft). Původní násada byla vyrobena z dostupného dřeva. Následně se začalo používat dřevo bílého ořechu, vzhledem k jeho delší trvanlivosti a pružnosti oproti běžně užívaným

⁶² HALADA, Andrej. *Golfová hra v proměnách času*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3768-6. s. 22

⁶³ HALADA, Andrej. *Golfová hra v proměnách času*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3768-6. s. 23

materiálům. Shafty z bílého ořechu vyžadovaly pomalejší a přesnější švih, a právě díky tomu nastala velká změna ve stylu samotné hry.

Následoval velký posun technologii 20.století ve výrobě holí i míčků. Hole wedge byly vynalezeny Genem Sarazenem a její podoba se využívá dodnes. Americký persimmon, který byl již objevený se začal znovu využívat především pro jeho pružnost a tvrdost k výrobě shaftů. Největší změnou bylo ovšem využití drážkové hlavy hole. Vývoj golfových holí se tedy ve 20.století zaměřoval především na optimalizaci hry, revoluční materiály a nové designy, k výrazným změnám ovšem nedošlo. Roku 1939 hráči začali používat menší počet holí. Běžně hráči nosili na hřiště až 30 holí a díky rozhodnutí R&A byl omezen hráč na čtrnáct holí. Díky tomu byly hole přejmenovány a označily se číslicemi s rozdělením na dřeva a železa.

Po konci druhé světové války začal být golf ovlivněn vědeckými postupy, které se snažily hole vyrobit za použití syntetických a kompozitních materiálů. V této době byla také představena litá hlava hole (1963), pro golfovou veřejnost se stala velmi populární a cenově dostupnou. V roce 1973⁶⁴ se poprvé pro trh objevily grafitové shafty, které s sebou přinesly tuhost, pevnost a menší váhu. Na bázi grafitu se používají i dnes další materiály, například jako boran.

K výrobě shaftu u driverů se dlouho používalo klasické dřevo perismmonu. Prvními průkopníky se staly společnosti Callaway a Taylor Made, které využily k výrobě násady ocel.

Současné trendy se zaměřují spíše na vývoj tvaru, velikosti a kombinaci nových materiálů k výrobě holí. Společnosti se především zaměřují na specifické požadavky zákazníků a na jejich personalizaci, vzhledem k omezením stanovených ze strany R&A.

Vědecký vývoj využívá technologie z NASA nebo F1, aerodynamické tunely nebo tekutiny CFD. Navazují se i spolupráce mezi Callaway s Lamborghini, během kterých vznikl kompozit, který je kovaný.

⁶⁴ HALADA, Andrej. *Golfová hra v proměnách času*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3768-6. s. 24

Vývoj míčku

Samostatný vývoj míčků není lehce zmapovatelný, vzhledem k prvním zmínkám již se 14.století, kdy k výrobě využívaly všechny dostupné materiály. Každý klub si většinou určoval svá vlastní pravidla a nebyl stanoven žádný standart.

V 15.století se stal standardem základního setu 6 dřevěných holí a dřevěného míčku a po dvě století si dřevěný míček držel své postavení. Sedmnácté století oznamuje vznik featherie, míček byl vyroben z lakované hovězí kůže a naplněný slepičím nebo husím peřím. Za vynálezce tohoto míčku stojí otec a syn Robertsonovi. Výrobní proces a celková kvalita odrážela dovednosti výrobce a vzhledem k ruční výrobě byla cena velmi vysoká a obvykle byl míček dražší než samostatná golfová hůl. Vyrábění míčků probíhalo za mokra, smotáním míčků a následní vaření, kdy po vyschnutí kůže byla sražená a peří nabylo objemu a díky tomu míček ztvrdl. Každý míček byl oražen výrobcem.

Díky skvělým vlastnostem koženého míčku vycpaného peřím, byl tento míčkem standartem po dalších 200let. V roce 1848 byl vynalezen guttie, míček vyrobený ze sušeného kaučuku z mízy kaučovníku. Původně měl být hladký, ale zjistilo se, že nedokonalý povrch vedl k lepším vlastnostem míčku. Následně záměrné nerovnosti míčku zlepšovaly proudění vzduchu a jeho celkový dolet po odpalu. Díky své cenové dostupnosti a lepším vlastnostem se stali populárnější než původní kožené míčky.

Na konci 19. století se začali vyvíjet technologie vícevrstvého míčku z gumy. Gumové jádro bylo omotáno pryžovou nití, kterou následně vyměnili za balatu. Vzhledem k tomu zanikl gutaperčový míček.

Vzhledem k tomu, že nebyla stanovena žádná norma měli míčky různou váhu i velikost. V roce 1930 se stanovila norma golfovou asociací spojených států, která se stala platnou celosvětově od 1.1. 1932. Nyní jsou na trhu k dostání dvou až čtyřvrstvé míčky s různými vlastnostmi, tak aby vyhovovali mnoha potřebám hráčů golfu a jejich schopnostem.

Váha dnešních míčků je stanovena na 45,926g (1,62 unce), minimální velikost 50,292mm (1,68 palce) a rychlost nesmí přesáhnout 274,32 km/h (250 stop za vteřinu).

Míček dle roku⁶⁵

1500 - míček dřevěný z počátku golfu ve Skotsku. Byl prvním standardem pro golfové vybavení.

1618 – The feathery cube je lakovaný golfový míček z hovězí kůže, plněný perím.

1848 – The Gutta-Percha, golfový míček s hladkým povrchem. Vyrobený vylitím kaučuku do formy. Vynálezcem byl reverend Dr. Robert Paterson.

1850 – The Hand Hammered Gutta, pozdější varianta gutty, jenž byl vyroben vařením a následným záměrným zdrsňováním povrchu.

1860 – The Bramble, míček z kaučuku s pravidelným rozmístěním vzorů (dírek). Prvními výrobci byli Robertson a Morris.

1898 – The Rubber Ball, byl vynalezen Coburnem Haskelllem. Míček měl gumové jádro, které bylo omotáno pryžovou nití, následně byla pryžová nit nahrazena balatou.

1932 – The Modern Ball, od 1. ledna 1932 je platnou normou míčku až dodnes.

3.2 GOLFOVÁ MÓDA

Celkový vývoj v golfu neovlivnil jen hole a míčky. Postupem času se měnil i vzhled golfistů na hřišti. Volnější a odvážnější styl oblékání hráčů nahradil celkovou eleganci a formálnost v golfové módě. Vzhledem k tomu, že golf je původně ze Skotska, hráči golfu využívají především funkčnost oblečení. Traduje se, že není špatné počasí ale špatně oblečený golfista.

Prvním typickým oblečením golfistů byly především zvířecí kůže a kilty, oblečení typické pro skotské pastýře. V této době si golfisté nebrali ohled na formálnost tohoto elegantního sportu. Po vzrůstu zájmu o tento sport šlechtou stoupla i formálnost ve stylu

⁶⁵ HALADA, Andrej. *Golfová hra v proměnách času*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3768-6. s. 31-32

oblékání. Golfisté začali nosit dlouhé kraťasy s punčochy, fraky střižené pro sport a kravaty.

Postupem času se kraťasy ve společnosti proměnily v dlouhé kalhoty, které patřily mezi nejoblíbenější prvek pánského oblečení. Golfisté to nepřijali a snažili se dojem dlouhých kalhot maskovat zastrčenými kraťasy do vysokých ponožek.

Následně se ve dvacátých letech 20.století proměnila móda, ale celkové outfity golfistů opustil jen sportovní frak. Kravaty a kraťasy zastrčené ve vysokých ponožkách se navzdory všemu udržely. Začaly se nosit svetry a také někteří vyměnili kravaty za motýlky. Především se nosily vzorované věci.

V druhé polovině 20.století se začaly nosit odvážnější barvy, které měly především opustit od vážnosti a dosavadní usedlost hry a kalhoty se prodloužily. V průběhu 70.let se s kombinacemi barev nešetřilo a na hřištích šlo vidět naprostou rozmanitost. Během milénia se vrátilo retro oblečení s nepřehlédnutelnými ponožkami.

V současné době se od barev upustilo a hráči dávají přednost usedlejšímu vzhledu. Společnosti se sportovním oblečením udávají aktuální styl v golfu, a to především v kšiltovkách, kalhotách a sportovních tričkách z perfektních funkčních materiálů.

Především samotní golfisté na profesionální úrovni udávají aktuální době golfovou módu a ovlivňují golfovou veřejnost. Vzhledem k tomu záleží také na následném vývoji právě na nich.

3.3 GOLF A ČESKÁ REPUBLIKA

První golfové hřiště na území dnešní České republiky bylo postaveno v roce 1904 v Karlových Varech.⁶⁶ Hned rok nato bylo otevřeno golfové hřiště v Mariánských Lázních. Obě byla určena hlavně pro zahraniční lázeňské hosty a místními hráči byla jen velmi málo využívána. Jejich existence před první světovou válkou proto nevedla prakticky k žádnému rozvoji domácího golfu.

Z toho důvodu začátky golfu skutečně českého odvozujeme až od aktivity rodiny Ringhofferů těsně před první světovou válkou, která vyústila v úpravu soukromého pozemku u obce Volešovice na golfové hřiště.

Na tuto soukromou aktivitu, která byla později zastřešena rodinným Ringhoffer Golf Clubem Volešovice, navázala aktivita širší, jejímž jedním z organizátorů byl též František Ringhoffer. Vyústěním této aktivity bylo založení prvního českého golfového klubu, a to v Praze v roce 1926 pod názvem Golf Club Praha (GCP).⁶⁷ GCP si vybudoval hřiště v Praze–Motole a v roce 1927 zde uspořádal první soutěž. Zcela nezávisle na obou již zmíněných aktivitách byla třetí, jejíž začátek spadá do roku 1923: tehdy si přivezla skupinka přátel z Anglie starý set golfových holí a na loukách u obce Stránčice začala se zkoušením golfu. Z této aktivity se v roce 1928 zrodil druhý český golfový klub, Golfový klub Líšnice (GKL), který si upravil pozemek u obce Líšnice na golfové hřiště. Na konci roku 1931 se tyto kluby, spolu s jediným existujícím slovenským Golf Clubem Piešťany, sdružily do Golfového svazu ČSR (GS ČSR). Západočeské kluby z Karlových Varů a Mariánských Lázní do svazu při jeho založení nevstoupily. Předsedou GS ČSR byl zvolen František Ringhoffer, generálním tajemníkem Ing. Josef Charvát. V roce 1929 se mariánskolázeňské hřiště rozšířilo na osmnáct jamek a v Karlových Varech byla započata výstavba nového osmnáctijamkového hřiště. Centrem českého golfu v období let 1927 až 1934 bylo hřiště v Motole. V roce 1930⁶⁸ se zde hrálo první národní mistrovství ČSR na rány o putovní Masarykův pohár, vítězem se stal František Ringhoffer ml.

⁶⁶SEDLÁK, Prokop. Historie českého golfu. *Česká golfová federace* [online]. [cit. 2019-09-08].

⁶⁷SEDLÁK, Prokop. Historie českého golfu. *Česká golfová federace* [online]. [cit. 2019-09-08].

⁶⁸SEDLÁK, Prokop. Historie českého golfu. *Česká golfová federace* [online]. [cit. 2019-09-08].

Válka, která vypukla 1. 9. 1939, samozřejmě ovlivnila i český golf. Nejvíce se to projevilo v tom, že řada předválečných golfistů přestala golf hrát a již se nikdy ke golfu nevrátila. Represe po atentátu na zastupujícího říšského protektora R. Heydricha v květnu 1942 přivedly na popraviště řadu golfistů. Nejvíce jich bylo z Brna, z Líšnice to byl prezident klubu Ludvík Vaněk, z Golf Clubu Praha člen výboru Veleoslav Wahl.

V prvních třech poválečných letech nabral rozvoj golfu v ČSR opět obrátky. První poválečné mistrovství mužů a žen se konalo v roce 1946 v Klánovicích a vítězi byli Karel Hynek a Mia McLaughlinová.⁶⁹

Přišel únorový puč 1948 a s ním totalitní vláda komunistů. Změny života celé společnosti na sebe nenechaly dlouho čekat. V tělovýchově se to projevilo záhy po Všesokolském sletu. Všechny kluby či sportovní spolky musely být zrušeny nebo se musely včlenit do celostátní totalitní organizace, maskující se názvem Sokol.

Padesátá léta minulého století byla pro existenci golfu v ČSR nejnebezpečnější. Totalitní moc v golfu spatřovala projev západního způsobu života, což bylo považováno za ideologickou diverzi. Proto golf byl jako „buržoazní sport“ na všech úrovních diskriminován. V polovině šedesátých let využil český golf mírného politického „oteplování“ a navázal sportovní kontakty se zahraničím. Na mezinárodní akce začali přijíždět golfisté ze Švédska, Rakouska a Německa a naši hráči několikrát vyjeli do ciziny k meziklubovým utkáním. Politické oteplení vyvrcholilo Pražským jarem v roce 1968. Těch pár měsíců Pražského jara lze v golfu směle přirovnat k silnému nadechnutí o dvacet let později.

V osmdesátých letech k nám již pravidelně zajížděly velké skupiny zahraničních hráčů na Mezinárodní mistrovství na rány. Přišel konec roku 1989 a s ním zásadní politické změny. Na jaře 1990 změnil ČSG své jméno na Československou golfovou federaci. To se již blížil konec společné republiky Čechů a Slováků, k rozdělení na dva samostatné státy došlo od 1. ledna 1993. Nástupnickou organizací po ČGF v České republice byl ČMGS. Na konferenci Českomoravského golfového svazu v roce 1993 bylo

⁶⁹ SEDLÁK, Prokop. Historie českého golfu. *Česká golfová federace* [online]. [cit. 2019-09-08].

rozhodnuto používat nadále názvu Česká golfová federace (ČGF) a prezidentem této federace byl zvolen Hanuš Goldscheider.

Vstup do jednadvacátého století byl v českém golfu poznamenán úmrtím prezidenta ČGF Hanuše Goldscheidera. Novým prezidentem ČGF byl zvolen dlouholetý golfista, organizátor řady domácích i mezinárodních soutěží, člen a prezident Golf Clubu Mariánské Lázně, JUDr. Milan Veselý. Dynamický rozvoj golfu v České republice pokračoval a jeho organizační řízení vyžadovalo značné úsilí. Zmnohonásobil se počet hráčů, klubů i hřišť.⁷⁰

⁷⁰ SEDLÁK, Prokop. Historie českého golfu. *Česká golfová federace* [online]. [cit. 2019-09-08].

4 SPECIFIKA MEDIÁLNÍ KOMUNIKACE GOLFISTŮ

Tato kapitola nastiňuje stav mediální komunikace mezi golfisty v posledních letech.⁷¹ V momentální době jsou dva nejpoblárnější internetové portály pro golfisty. Prvním, veřejnosti volně přístupným a zároveň nejpoblárnějším, médiem se stal Teetime, který zprostředkovává hráčům rezervaci jejich hracího času, a zároveň i nově platbu jejich fee za hru. Minulý rok rok 2018 nastala golfová revoluce, a to díky aplikaci GAPP, která umožňuje hráčům účastnit se každý den turnaje na jiném hřišti, a při tom vyhrávat, proto láká čím dál větší množství amatérských golfistů. Vzhledem k velkému množství časopisů a tištěných periodik se kapitola zaměřuje na dva přední časopisy Golf a Premium Golf (ForGolf).

4.1 GAPP

Kvalitní prožitek pro hráče golfu není jen čas strávený na hřišti, ale také soutěžní zážitek bez ohledu na výsledek. Prožitek ze hry je ale často limitován motivací, pro kterou je hrána, a stejně tak jako dalšími faktory, které mohou být s danou motivací v přímé kolizi.

Sportovní hry včetně golfu jsou pro hráče atraktivnější ve formě ostrých soutěžních klání ve formě přímého poměrování hráčů různých výkonnostních kategorií na živých golfových turnajích nebo absolvování hry s úmyslem získat nesoutěžní výsledek pro úpravu HCP hráče. Účast na živém turnaji může být pro hráče za určitých okolností méně uspokojivá, a přesto motivující k lepším výkonům, například v případě firemního turnaje obsazeného velmi slabými hráči, ve kterém nebylo možné účast z různých důvodů odmítnout. GAPP přidal výše uvedeným hráčům tedy další motivační prvek hry, aby se v jejich situaci mohla navýšit motivace k co nejlepším výkonům na uspokojivou úroveň,

⁷¹ Kapitola je zpracována na základě osobní zkušenosti autorky práce, analýza čerpá poznatky i z rozhovorů s hráči golfu, kteří považují tyto zdroje za nejdůležitější a nejserióznější. Nejedná se tedy o vyčerpávající přehled všech variant mediální komunikace.

a došlo tak k obohacení hry pro všechny hráče, kteří daný den na hřišti hrají, a to bez narušení pravidel a principů amatérského golfu.

Výsledkem bylo vyškrtnutí tzv. šedé ekonomiky v podobě uzavírání sázek o finanční obnosy mezi hráči a soustředění se na moderní technologie, které nás dnes doslova obklopují. Zároveň nám umožňují sdílet nebo porovnávat zážitky, pracovní či sportovní výsledky s téměř neomezeným počtem ostatních osob se stejným zájmem přes sociální sítě a jiné komunikační kanály. V zásadě bez požadavku na prožití těchto zážitků ve stejný čas, či dokonce na stejném místě.

GAPP tedy umožňuje hráčům další cestu, v případě jejich zájmu, přidat do jakékoliv golfové hry nový prvek soutěživosti a tím učinit z běžných her hry soutěžní a ze soutěžních her hry s vícenásobnou motivací k zahrání nejlepšího výsledku.

Průběh turnaje

Hráči se nemusí účastnit turnaje během předem stanoveného dne, jelikož GAPP pořádá turnaje kontinuálně po dobu několika dní až týdnů. Mohou se tedy účastnit v rámci jakéhokoliv nesoutěžního i soutěžního výsledku zahráního na daném hřišti po dobu trvání turnaje dle svých časových možností a preferencí.

Účast hráče v turnaji je podmíněna uhrazením startovného, které je svojí výší odvislé od hracího poplatku za přístup na dané hřiště, a jehož konečná cena není vyšší než poplatek za hřiště. Z vybraného startovného se odvíjí pro každý turnaj výše výher, které tvoří tzv. „turnajové body“. Bank složený z daného počtu turnajových bodů je následně rozdělen dle předem známého klíče mezi hráče umístěné na výherních pozicích.

Výhry

Výhry jsou limitovány tak, aby hráč v rámci jednoho turnaje nemohl vyhrát více turnajových bodů, než je jejich ekvivalent ve výši 500GBP. Hráči si mohou turnajové body kumulovat na účtu, ale nesmí přesáhnout hodnotu 500GBP.

Hráč je oprávněn proměnit své body za výhry pouze do výše ekvivalentu 500GBP za jeden kalendářní den. Vyhrané turnajové body nelze proměnit zpět na peníze za žádných okolností.

4.2 TEETIME

TeeTime je golfový portál, který je určený pro aktivní golfisty. Společnost vznikla v roce 2003, jejím zakladatelem je Dr. Jan Loužecký, který v roce 2001 spustil první verzi serveru České golfové federace. TeeTime je provozovatelem rezervačního systému a zároveň zajišťuje provoz serveru České golfové federace a Slovenské golfové asociace.

Teetime se zaměřil primárně na rezervační systém, kdy si hráč může zarezervovat svůj hrací čas a vidí danou obsazenost na jakémkoliv hřišti. Nyní prezentuje i nabídky nejlepšího golfového vybavení se speciálními akcemi a začal vycházet i golfový bulletin TeeTime, který svým obsahem osloví každého golfistu, jak na profesionální, tak amatérské úrovni.

V aplikaci Teetime si hráči mohou najít nejen volný termín pro svoji hru, ale také mohou najít jednotlivé turnaje, nejen v České republice, ale i po celém světě. Zároveň vidí svoje výsledky a aktuální hendikep, případně se mohou detailně podívat na jednotlivá hřiště, a to i z pohledu 3D perspektivy. Teetime je aktuálně, co se komunikace mezi golfisty týče, leaderem v golfovém světě. Zprostředkovává informace stálým golfistům a předává podstatné informace těm novým.

Díky zaštitění 85% hřišť po České republice a na Slovensku je TeeTime.cz jediným serverem, který je v podvědomí všech aktivních golfistů žijící na našem území. TeeTime je pro hráče dostupný jak v běžné internetové verzi v klasickém prohlížeči, tak v aplikacích pro mobilní telefony a tablety, jak v systému Android, tak v iOS.

TeeTime Store

Internetový obchod společnosti TeeTime SE., který byl golfistům zpřístupněn v roce 2015, je dostupný pouze pro registrované hráče a klienty na portále www.TeeTime.cz. Tento e-shop nabízí golfistům nejprestižnější a nejkvalitnější golfové značky na jednom místě, a to v první řadě proto, že je velmi málo golfových obchodů s kvalitní nabídkou funkčních oděvů pro milovníky golfu.

TeeTime Truck

Horkou novinkou od společnosti TeeTime SE. je plně vybavená fittinová dílna „TeeTime Truck“, ve které si golfista na počkání můžete nechat udělat nový gryp, provedení analýzy golfové hole a shaftu. V trucku je i mobilní obchod, ve kterém si během čekání můžete prohlédnout nabízený sortiment. TeeTime Truck lze potkat na různých turnajích a tour, jednotlivé termíny a lokality je možné vyhledat na stránkách v informační sekci.

4.3 GOLFOVÉ ČASOPISY

Golf jako sport měl i přes složitost v Československu hlavní rozvoj v roce 1918. Po tomto roce vznikaly, ale také rychle zanikaly, různé časopisy se zaměřením na golfovou veřejnost. Prvním časopisem, který se plně věnoval pouze golfu byl Slovanský golf. Po roce vydávání naprosto vymizel z trhu a část jeho obsahu se přesunula do časopisu Sportovní revue (1933-1941). Dalším periodikem byl anglicky psaný časopis Golfing in Czechoslovakia.

V časopise Slovanský golf vycházely také výukové články, které ale nebyly překládané po přejímání ze zahraničních tiskovin, a vycházely tak v původním jazykovém znění. Byly zde také psané články od Jaroslava Charváta, který se zaměřoval na golf v zahraničí a čtenáři se tedy mohli dočíst o tom, jak se daří golfu například v zámoří. Jaroslav Charvát se následně stal šéfredaktorem Sportovní revue.

Během období 1945-1948 nevycházel jediný golfový časopis a následně se o golfu začalo psát v měsíčníku Míčové sporty pouze na jeden rok. V roce 1970 vycházel zpravodaj Československého golfového svazu Československý golf. Zpravodaj vycházel pouze v omezeném množství vzhledem k nízkému počtu hráčů v tehdejší době. Hlavním redaktorem byl Dr. Richard Salzman.

Časopisy po roce 1989 jsou především měsíčníky, ve kterých nyní můžeme najít různé způsoby prolínání novinářské roviny s různými inzercemi, vzhledem ke spoustě reklam. Reklamy jsou velmi často narušující pro čtenáře, ale pro firmy, které je zadávají, jsou

velmi atraktivní vzhledem k tomu, že přes 40% hráčů z golfové scény patří do příjmové skupiny nad 50 tisíc korun. Díky přímé distribuci má inzerent jistotu, že se reklama dostane ke konkrétnímu recipientovi.

V obsahu se pro čtenáře vyskytují další nezajímavé věci jako příliš mnoho informací o různých městech jako takových nebo rozhovory s různými představiteli firem. Rozhovory jsou většinou naprosto předvídatelné, zaměřují se především na jejich vztah ke golfu a jsou ve většině případů nezajímavé.

V současné době je trh golfovými periodiky přesycen. Vzhledem k tomu, že v České republice je nyní registrováno přes 55 tisíc golfových hráčů, tak na každého připadají čtyři golfové časopisy, které vychází s měsíční periodicitou. Tyto periodika můžeme nalézt ve volném prodeji, ale předně se zaměřují na formu předplatného. V případě, že si recipient koupí dva různé časopisy zaměřené předně na golf, tak se ve většině případů dozví stejné věci, a uvidí i stejné fotky. I přes to, že se golfová scéna vyvíjí rychleji, tak na měsíční vydání je toho stále málo. Proto se stává, že se rozhovory opakují nebo se píší s lidmi pro golfovou veřejnost nezajímavými.

Golfové časopisy od devadesátých let

Vydávání periodického tisku bylo vzhledem k vysokým počátečním nákladům velmi obtížné. V druhé polovině 90. let se trh s časopisy stabilizoval a začalo se vydávat velké množství titulů pro určité sociální a populační skupiny. Jedním z nich je například i časopis Golf (1993). Vzhledem ke konkurenčnímu prostředí, byli vydavatelé nuceni stále zkvalitňovat nabízený obsah vydávaných periodik.

Golf po roce 1990 zažívá v České republice velký rozvoj, zároveň díky tomu, že byl zařazen do olympijských sportů. Se stupňováním zájmu o golf se začínají vydávat i nová periodika. Česká verze měsíčníku Golf Digest vychází od roku 2003, nabízený obsah je především překládaný z amerických článků s českými materiály. Měsíčník ForGolf (2007) se věnuje především golfové scéně v České republice. V roce 2007 začíná vycházet také periodikum Golf&Style, GolfPunk a také GolfVacation s čtvrtletní periodicitou.

Časopis Golf

Periodikum nazývané Golf je nejstarším na českém trhu. Vydavatel časopisu je společnost CCB se sídlem v Brně. V současnosti je náklad časopisu 12 000 výtisků měsíčně, které jsou předně distribuovány čtenářům s předplatným a prostřednictvím golfových klubů nebo hřišť. Časopis golf není k dostání v klasické distribuci PNS a proto ho nemůžeme nalézt v novinových stáncích. Více než 60 % je distribuováno přímo jako předplatné, 10 % v elektronické podobě na e-mail a dalších 10 % tvoří prodej v golfových prodejnách, zbylé výtisky jsou využity na turnajích a výstavách a to i v rámci remitendy.

Jednotlivé číslo stojí 95,- Kč a roční předplatné 890,- Kč i s poštovným. Časopis je tištěn na kvalitní matný papír ve formátu A4 s rozsahem stran 80-90. Předplatné je také možné uskutečnit pro digitální formu, která je následně zasílána v souboru PDF na e-mail.

Časopis se zaměřuje na informace o českém i světovém golfu a sám sebe specifikuje jako exkluzivní golfový měsíčník. Mimo golfové scény jako takové se zde můžeme dočíst o obecnějších tématech od cestování, pravidlech tréninků přes auta, módu a současné trendy. Recipienti se dozví o novinkách mezi golfisty, ale také se mohou dočíst o jejich testování.

Hlavní osu časopisu tvoří především články věnované golfu jako takovému. Díky konkurenčnímu tlaku se v obsahu objevuje více výukových materiálů a testů různého vybavení. Vzhledem k vysokým nákladům je i časopis Golf závislý na příjmech z prodeje inzertních ploch, které kolikrát zabírají i 40 stránek s celostránkovou reklamou. Vzhledem k tomu, že recipienti časopisu Golf se řadí do vyšší příjmové kategorie, nacházejí se zde především reklamy na dražší služby a zboží.

Každé vydání je vždy uvedeno aktuálním několikastránkovým editorialem s fotkami. Časopis je rozdělen do čtyř částí vždy tematicky zaměřený na vybavení, události, cestování a hřiště s drivingem. V každém čísle se nachází rozhovor s významnou golfovou osobností z Česka nebo zahraničí. Vzhledem k tomu, že českých profesionálních golfistů je nízký počet, tak se právě s nimi rozhovor k recipientovi dostal již několikrát. Rubrika události podává informace z českých i světových hřišť a české

PGA. Další část se věnuje instrukcím a výbavě, zahrnuje informace ohledně správného postoje a ideálními druhy výbavy nebo novinkami. Celá tato rubrika je doplněna o mnoho fotografií.

Od roku 2011 se objevuje rubrika Příhry Breta Brassiera, který působí jako Head Pro v Prosper Golf Resortu Čeladná. Rady se zaměřují především na psychiku hráče a hry jako takové.

V každém čísle je čtenáři představeno několik golfových destinací. V této rubrice cestování jsou informace ohledně zajímavých hřišť v dané zemi nebo městě, jejich detailní popis a informace. Časopis Golf je jedním z předních periodik píšících o golfu na českém trhu.

Časopis Premium Golf

Čtvrtletník ForGolf se v roce 2017 přejmenoval po změně majitele na Premium Golf a i přes anglický název se nadále zaměřuje především na českou golfovou scénu. Jeho cena je 79,- Kč a roční předplatné je 316,- Kč v elektronické formě. Jako jeden z periodik má největší počet stran a to až 170, ale zároveň má největší podíl reklamy. Inzeruje se na automobily, elektroniku, alkohol a banky. Nachází se také velké množství inzerce na golfové resorty, kdy se jedná o barter, který zajišťuje následnou spolupráci pro pořádané turnaje a tour přímo pod záštitou časopisu.

V obsahu lze nalézt také mnoho článků o akcích, firmách a jejich představitelích, se kterými je periodikum obchodně spojeno. Jedná se především o neseriózní žurnalistiku. Za běžných okolností by tyto články nedostaly prostor v takovém rozměru. Po obsahové stránce se struktura skládá stále stejně. Samotný obsah je představen na dvou stránkách pomocí fotografií a krátkých popisů. Každé číslo má své speciální téma a pravidelnou rubriku Legenda nebo Rozhovor, ve které je vždy představena osobnost, která má něco společného s golfem.

Golf v TV

Vzhledem k tomu, že každá golfová Tour zabere minimálně dva dny, tak golf v české televizi není zas tak často vysíláný. Golf je vysíláný především na Golf Channel. Golf Channel je jedinou televizí, která vysílá golf 24 hodin denně. Nyní vysílá nejprestižnější turnaje v České republice i na Slovensku. Nejprestižnějšími turnaji se rozumí PGA Tour, European Tour a ženský turnaj LPGA. Pouze na programu Golf Channel lze také sledovat major turnaje (vždy čtyři turnaje v roce - U.S. Open, British Open, Scottish Open, PGA Championship a z dámské túry je to Evian ve Francii - jsou to největší turnaje ve kterých se hraje o milionové částky). Golf Channel vlastní vysílací práva i na prestižní golfové turnaje jako jsou Ryder Cup a Presidents Cup, tyto turnaje jsou v golfovém světě nejslavnější.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 CÍL A METODOLOGIE ŠETŘENÍ

5.1 CÍLE ŠETŘENÍ A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

V praktické části se autorka práce snaží na základě kvalitativního výzkumu odpovědět na otázku do jaké míry souvisí dané aktivně provozované odvětví sportu, konkrétně golf, s preferovaným způsobem komunikace. Výsledky by měly zároveň objasnit zda souvisí vrozená introverze či extraverte osobnosti s aktivně provozovaným sportem - golfem, tedy vybírá si jedinec přirozeně konkrétní sport na základě svých vrozených vlastností, nebo naopak daný sport jedince formuje do té míry, že je schopen změnit svůj zažitý způsob komunikace?

Cílem kvalitativního šetření je pomocí využití standardizovaného osobnostního testu nalézt spojitost mezi aktivně provozovaným sportem a používanou komunikační strategií. Autorka práce tak chce ukázat na socializační roli golfu, jako hry která významným způsobem formuje osobnost hráče a vede jej ke specifické formě komunikace. Její ambicí je vyvrátit žitý mýtus, že golf provozují výhradně introverti.

V teoretické části práce byly komparovány odlišné teorie vysvětlující míru úspěchu dané osobnosti ve sportu. Navazující praktická část předpokládá, že temperamentové charakteristiky mají vztah k preferovanému způsobu komunikace a ten je následně přetvářen v konkrétní komunikační strategii jenž je formovaný konkrétním sportovním odvětvím a očekáváními s ním spojených.

Cílem nereprezentativního šetření, pro který se autorka v rámci zpracování své bakalářské práce rozhodla, je rozebrat souvislost temperamentových charakteristik sportovce a golfu.

5.2 METODY VÝZKUMU

Cíl bakalářské práce je naplněn pomocí kvalitativního nereprezentativního šetření za pomoci tří výzkumných metod Eysenckova osobnostního dotazníku a nestrukturovaných rozhovorů se čtyřmi vybranými respondenty. Tak aby byla prokázána souvislost specifických komunikačních dovedností v golfovém sportu a temperamentových charakteristik osobnosti uskutečnila autorka práce dodatečně rozhovor s bývalým hráčem golfu, který v současné době působí jako caddy předních háček české golfové scény. Celý rozhovor včetně odpovědí je uveden v Příloze C. Tímto pohledem „z druhé strany“ z pohledu profesionálního trenéra je zároveň odstraněno možné zkreslení dané sebehodnocením vlastních respondentů. Analýza rozhovoru je rozebrána v závěrečných shrnutích a v závěru bakalářské práce.

Eysenckův test osobnosti

Eysenckův test se řadí do skupiny psychotestů a jeho podstatou je odhalit částečně vrozenou složku lidské osobnosti a to sice temperamentu. Test se skládá z 56 otázek. Tyto otázky se vyplňují kontinuálně – postupně bez přeskokování a odpověď je vždy pouze ANO nebo NE. Test vyhodnocuje míru neuroticismu (labilita x stabilita), extraverte x introverte. Verifikace je kontrolována mírou lživého faktoru „L“. Získané hodnoty se zanesou do grafického vyjádření. Vizualní podobu Eysenckova testu a osobního kříže zobrazuje obrázek 4 a 5 na další straně. Respondenti obrželi jeho podobu v tištěné podobě na formátu listu A4 tištěného oboustranně. Vyplnění nebylo omezené časem. Většina respondentů test dokončila během 10-15 minut.

Rozhovor

Po vyplnění osobnostního dotazníku byl s každým respondentem veden krátký rozhovor. Cílem rozhovoru bylo vysvětlení souvislostí mezi golfem, vžitým způsobem komunikace a skutečnou komunikací v golfovém prostředí a při hře.

Úvodní otázky byly identifikační a sloužily k získání základních informací a zároveň navázání vztahu s respondentem. Posléze následovaly otázky věcné (viz Příloha B). Objevovaly se otázky typu: Proč jste si zvolil golf jako sport? Myslíte si, že odpovídá Vaší povaze? Uvědomujete si, že komunikujete odlišně při hře a v běžném životě? Je pro Vás obtížné ovládnout Vaše emoce během golfového utkání? Považujete se spíše za introverta nebo extroverta? Míváte špatnou náladu, ale jakmile začnete hrát, zbavíte se jí? Domníváte se, že Vás golf naučil komunikovat „jinak“, klidněji a vyrovnaněji?

5.3 VÝZKUMNÝ SOUBOR

Výzkumný soubor se skládal ze 4 respondentů. Všichni respondenti jsou aktivními hráči golfu ve věku od 35 do 64 let. Šetření probíhalo s každým respondentem zvlášť v klidném a příjemném prostředí. Respondentovi byly na začátku výzkumu vysvětleny všechny potřebné informace k vyplnění testu osobnosti a základní informace k rozhovoru. Na konci následovala krátká rozprava, představení výsledků a závěru šetření. Všichni respondenti souhlasili se zapojením do výzkumné sondy a se zveřejněním výsledků. Respondenti v průběhu výzkumné sondy nebyli nijak ovlivňováni a jednali pouze podle svého vlastního uvážení. Celá výzkumná sonda, i se závěrečnou diskuzí a zhodnocením s každým respondentem, trvala přibližně 60 minut.

Autorka si uvědomuje, že vzorek nepředstavuje reprezentativní skupinu, ale pro získání kvalitativních dat z rozhovoru bylo nutné zaručit dostatečný časový prostor a zároveň zaručit relevantnost vývodů. Autorka práce všechny hráče velmi dobře zná a nepředpokládá zkreslení či zamlžení informací.

5.4 ANALÝZA VÝSLEDKŮ

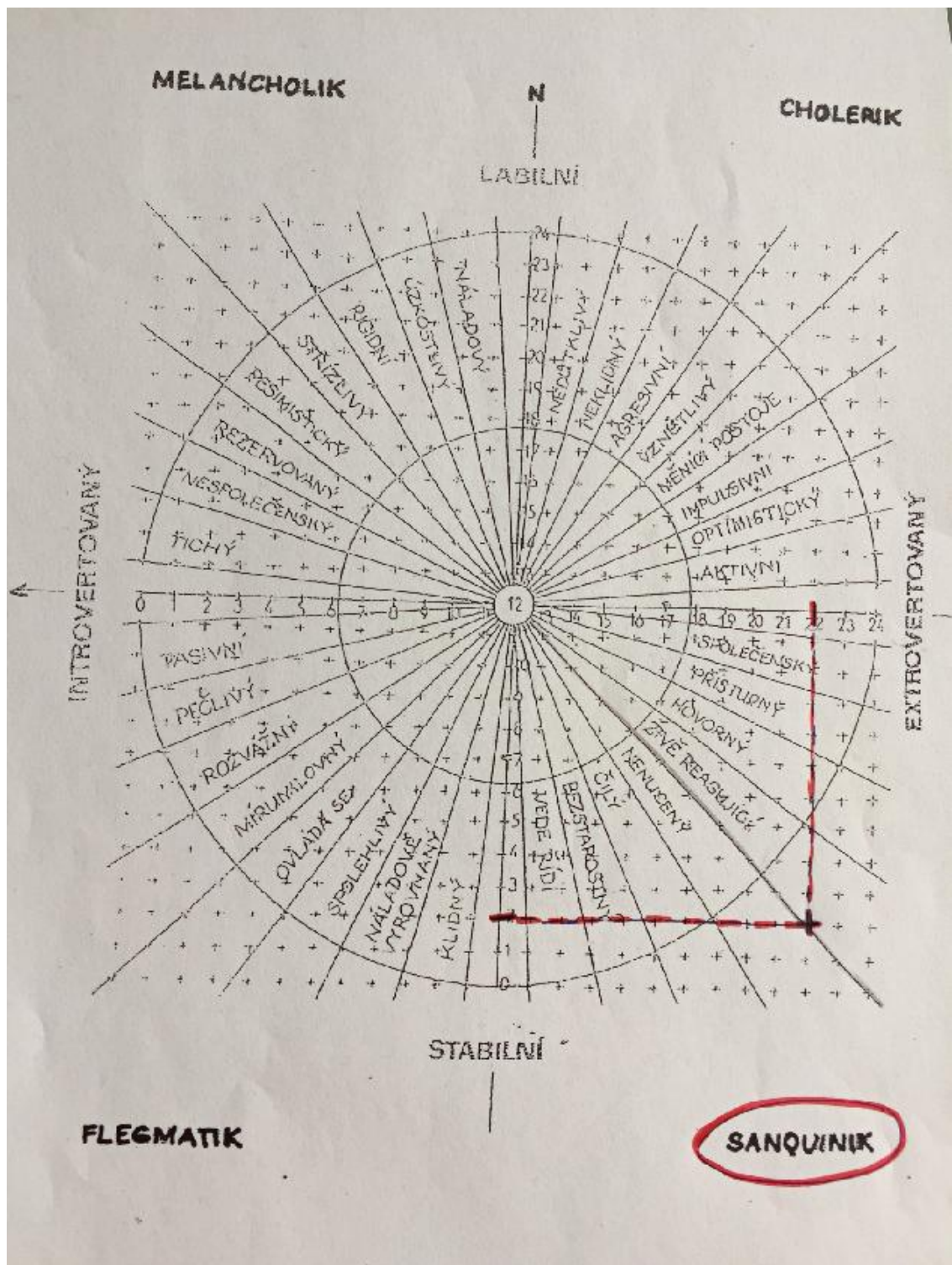
Respondent č.1

Prvním zkoumaným respondentem byl muž ve věku 35 let. Jeho nejvyšší vzdělání je vysokoškolské se zaměřením na technický obor. Pochází ze středočeského kraje a podle svého uvážení by se zařadil do vyšší příjmové vrstvy a proto také začal hrát golf. Jako hlavní důvod uvádí businessové aktivity, kdy sám uvádí, že na golfu poznal několik obchodních partnerů a běžně dělá při hře i business.

Po vyplnění testu osobnosti respondentovi č.1 vyšla základní charakteristika sangvinika. Na grafu se ukázal jako velmi extrovertní a stabilní. Jedná se o průbojnou osobnost, zaměřenou na výkon, živě reagující a hovornou. Rád baví ostatní a dokáže ostatní dovést ke smysluplným cílům. Je především založen na hodnotách, které souvisí s inovacemi, rozvojem, smyslem, posláním a realizací svých cílů. Obecně se orientuje a přizpůsobuje okolí, dokáže přiměřeně reagovat. Emočně je spíše stabilní. Tento fakt respondent potvrdil odpovědí na otázku: Cítíte se někdy šťastný, někdy smutný, a to bez zřejmého důvodu? Odpověď zněla NE. Respondent po dokončení testu a představení výsledků sám zhodnotil, že se na něj tento typ osobnosti velmi hodí.

Výsledkem výzkumné sondy u respondenta č. 1 je, že přesto, že je respondent extrovertní, je emočně stabilní a neúspěchy při hře jej nijak výrazně emočně nerozhodí. Přesto na konci uvedl, že s přibývajícím věkem a golfovými úspěchy ho neúspěch tohoto typu více dostává do neklidu a více si uvědomuje, že svou komunikaci musí více kontrolovat. U respondenta bylo vidět, že si sám uvědomuje, že motivace k výběru golfu z pracovních důvodů a tomu odpovídá i celková prezentace včetně komunikace v golfovém prostředí. Jak sám sdělil: „*V práci se dovedu kontrolovat, tak i na golfu.*“

Obrázek 7 – Eysenckův test osobnosti respondenta č. 1

Zdroj⁷⁵

⁷⁵ vlastní šetření

Respondent č. 2

Druhým zkoumaným respondentem byla žena ve věku 64 let. Její nejvyšší vzdělání je také vysokoškolské se zaměřením na analytickou chemii. Pochází ze střeďočekského kraje a podle svého uvážení by se zařadila do vyšší vrstvy.

Základní temperamentové ladění získané z testu odpovídá flegmatikovi. Na grafu se ukázalo, že je respondentka spíše introvertní a stabilní povahy. Je váhavá a pomalý typ jak v řeči, tak v pracovní činnosti. Respondentka je také trpělivá, vyrovnaná, klidná a emočně stabilní s žádnými emocionálními výkyvy. Hodí se pro komunikaci s lidmi, dokáže být velmi empatická a přemýšlivá. Hůře se vyrovnává se změnou. Vedoucí role se ujímá spíše jen v případě, když není zbytí.

Zajímavá poznámka respondentky č. 2 při závěrečném zhodnocení výsledků testu byla, že se respondentka stala flegmatikem po absolvování náročné operace. Předtím se necítila tolik emočně vyrovnaná a byla často neklidná. Po těžké operaci změnila životní přístup a začala pracovat se stresem. I tato skutečnost může mít dopad na celkovou komunikaci, která se projevuje a je respondentkou hodnocená jako klidná, bez zřejmých emočních výkyvů. Sama uvádí, že důvod volby sportu tehdy odpovídal aktuálnímu zdravotnímu stavu, než vlastní povaze respondentky. Svou komunikaci nijak kontrolovat nemusí, hra ji neovlivňuje.

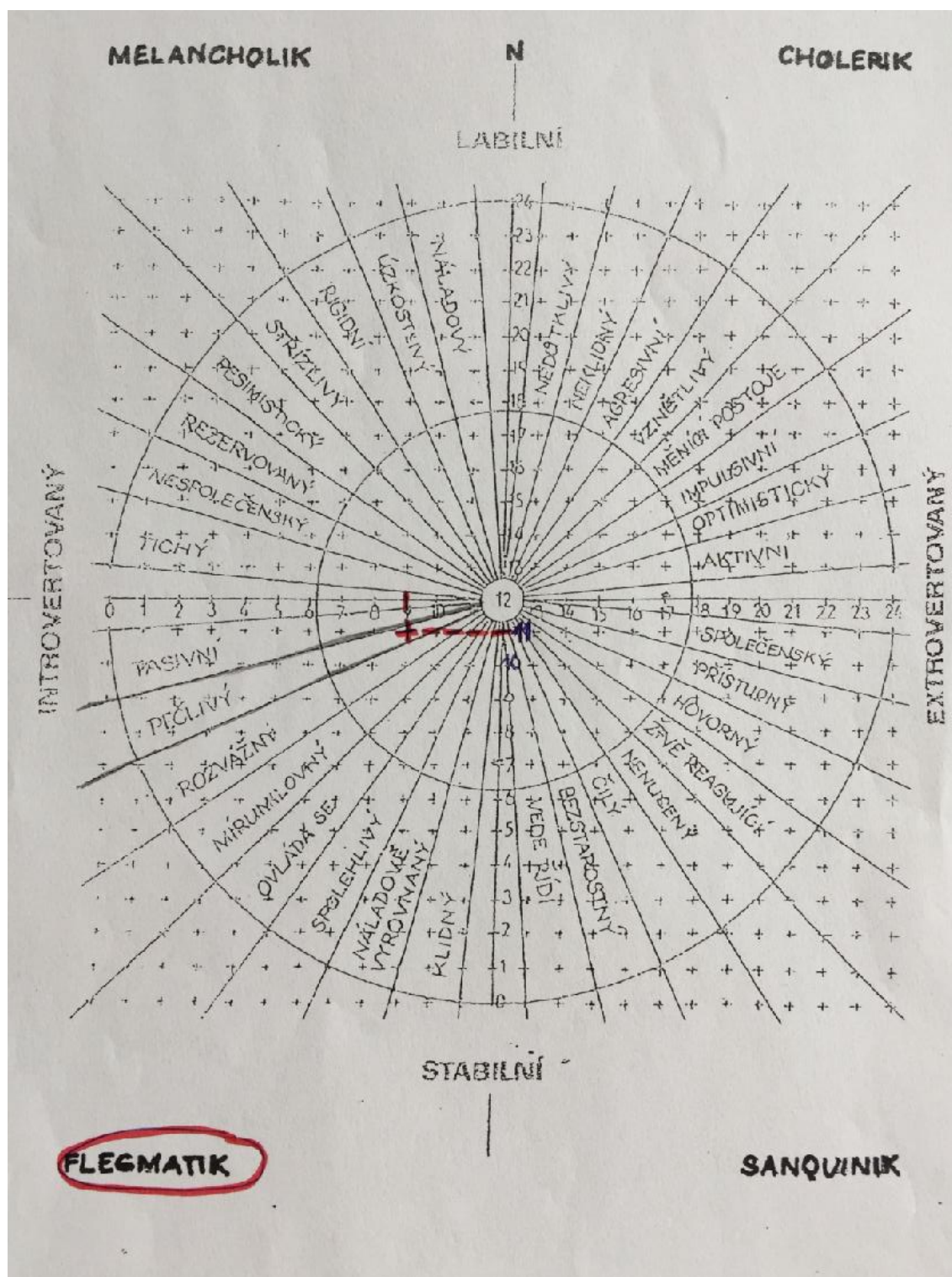
Obrázek 8 – Eysenckův test osobnosti respondenta č. 2

	ANO	NE
1. Měli rád hodná vzruchu a dělám kolem sebe?	☒	☒
2. Míváte často pocit neklidu, že něco chcete, ale nevíte co?	☒	☒
3. Máte skoro vždy pohotovou odpověď, když vás někdo osloví?	☒	☒
4. Cítíte se někdy šťastný, někdy smutný, a to bez zřejmého důvodu?	☒	☒
5. Zbývá vám ve svém dětství věku vždy to, co vám bylo řečeno, a to hned a bez rozmyslu?	☒	☒
6. Býváte někdy nuzný?	☒	☒
7. Když jste zaražen do hádky, raději řeknete, co si myslíte, než abyste mlčel (a Coufal, že vše přejde)?	☒	☒
8. Jste náladový?	☒	☒
9. Vyhledáváte rád společnost?	☒	☒
10. Trpíte jste často nespavostí pro své starosti?	☒	☒
11. Rozzlobíte se někdy?	☒	☒
12. Oanečil byste se za bezstarostného člověka?	☒	☒
13. Rozhodujete se často příliš pozdě?	☒	☒
14. Pracujete nejraději sám?	☒	☒
15. Máte často pocit otcablasti či únavy, a to bez zjevného důvodu?	☒	☒
16. Jste spíše živé povahy?	☒	☒
17. Smějete se někdy neobvyklým vtipům?	☒	☒
18. Máte často pocit rozlehlosti, znechucenosti?	☒	☒
19. Cítíte se nevděl v jiných sítích než v obyčejných, všedních?	☒	☒
20. Býváte často rozfíčkaný, i když se snažíte dávat na něco bedlivý pozor?	☒	☒
21. Umíte své myšlenky rychle vyjádřit slovy?	☒	☒
22. Býváte často pohružáný („ztracený“) v myšlenkách?	☒	☒
23. Jste zcela oprávněn od jakýchkoli předstádání?	☒	☒
24. Běží vás, když se někomu nastrojíte žert („kanánský žertík“)?	☒	☒
25. Přemýšlíte často o své minulosti?	☒	☒
26. Máte velmi rád dobrá jídla?	☒	☒
27. Míváte-li starosti a trápení, potřebujete někoho, s kým byste si mohli o tom přehovět popovídat?	☒	☒
28. Vadilo by vám, kdybyste měl něsco předčítat či vyprávět postate na nějaký důný obor?	☒	☒
29. Vychloubáte se někdy trošku?	☒	☒
30. Jste na některé věci přecitlivější?	☒	☒
31. Zlatal byste raději sám doma, než abyste šel do nějaké společnosti?	☒	☒
32. Býváte někdy tak neklidný, že neryadíte ani posedět na židli?	☒	☒
33. Plánujete rád věci počítat a hodnat dopředu?	☒	☒
34. Míváte pocit, že se vám točí hlava?	☒	☒
35. Odpovídáte na soukromý dopis vždy co nejdříve po jeho přečtení?	☒	☒
36. Dává se vám zpravidla věci lépe, když si je promyslete sám, než když o nich mluvíte s lidmi?	☒	☒
37. Zadržujete se někdy, i když znáte nějakou otázku předt?	☒	☒
38. Jste spíše velkorysý a zastáváte se příliš o to, aby bylo vše „okores“?	☒	☒
39. Trpíte na „terry“?	☒	☒
40. Raději věci plánujete, než je provádíte?	☒	☒
41. Odkládáte někdy na zítřek to, co byste měli udělat hned?	☒	☒
42. Býváte nervózní (nervózní) v místech, jako jsou nupř. výah, vlak, tunel?	☒	☒
43. Při seznamování s novými lidmi jste to obječnější vy, od koho vychází první podání nebo pozvání?	☒	☒
44. Míváte velmi silné bolesti hlavy?	☒	☒
45. Míváte v memizích obyčejně pocit, že se něco nějak mny urovnaí a nakonec vše ub-ře dopadne?	☒	☒
46. Usnate vešker obřad?	☒	☒
47. Lhal jste někdy ve svém životě?	☒	☒
48. Búdíte někdy to první, co vás napadne?	☒	☒
49. Trávíte se příliš dlouho po nějakém nepřijemném zážitku?	☒	☒
50. Jste obyčejně málo sdělný k jiným lidem, a výjimkou svých dobrých přátel?	☒	☒
51. Doufáte se často do něsází, protože jednete bez rozmyslu?	☒	☒
52. Vypovídáte rád svým přátelům vtipy a zábavné historky?	☒	☒
53. Míváte často pocit neústoty, když jednete se svým nadřazeným?	☒	☒
54. I když jsou okolnosti proti vám, myslíte si obyčejně, že přece stojí za to riskovat?	☒	☒
55. Před důležitou událostí míváte často pocit: vrátím žaludku?	☒	☒

Zdroj: 76

76 vlastní šetření

Obrázek 9 – Eysenckův test osobnosti respondenta č. 2

Zdroj⁷⁷

⁷⁷ vlastní šetření

Respondent č. 3

Třetím zkoumaným respondentem byl muž ve věku 37 let. Jeho nejvyšší vzdělání je středoškolské s maturitou s matematicko-fyzikálním zaměřením. Pochází z Ústeckého kraje a je ze střední sociální vrstvy.

Po vyplnění testu osobnosti třetímu respondentovi vyšla základní povaha sangvinik. Na grafu se ukázalo, že je respondent spíše extrovertní a stabilní povahy. Sám ale potvrdil, že dříve býval hovornějším, extrovertnějším a méně emočně vyrovnaným. Respondent č. 3 ale při hře netrpí žádnými netradičními emočními výkyvy. Sám se považuje za člověka, který tolik nepodléhá marketingu a módním vlnám, golf hraje již od 18let na popud svého otce. Je čilý, živě reagující a stále velmi pohotový v myšlení. Je velmi aktivní. Občas mívá pocit, že se mu točí hlava a trpí nespavostí. Rád plánuje věci dopředu a rád lidi řídí a vede.

Respondent č. 3 má rád společnost, ale již se drží více v ústraní a má pocit, že se jeho povaha v tomto značně mění. Při zhodnocení osobnostního testu uvedl, že na některé otázky se mu špatně odpovídalo. S výsledkem testu souhlasil a měl pocit, že se na něj sangvinik hodí. Nejen s přibívajícím věkem, ale i náročným pracovním životem vidí v golfu odreagování, klid a možnost být o samotě. Svou komunikaci nijak kontrolovat nemusí. Projevy svého chování vnímá jako standardní.

Obrázek 10 – Eysenckův test osobnosti respondenta č. 3

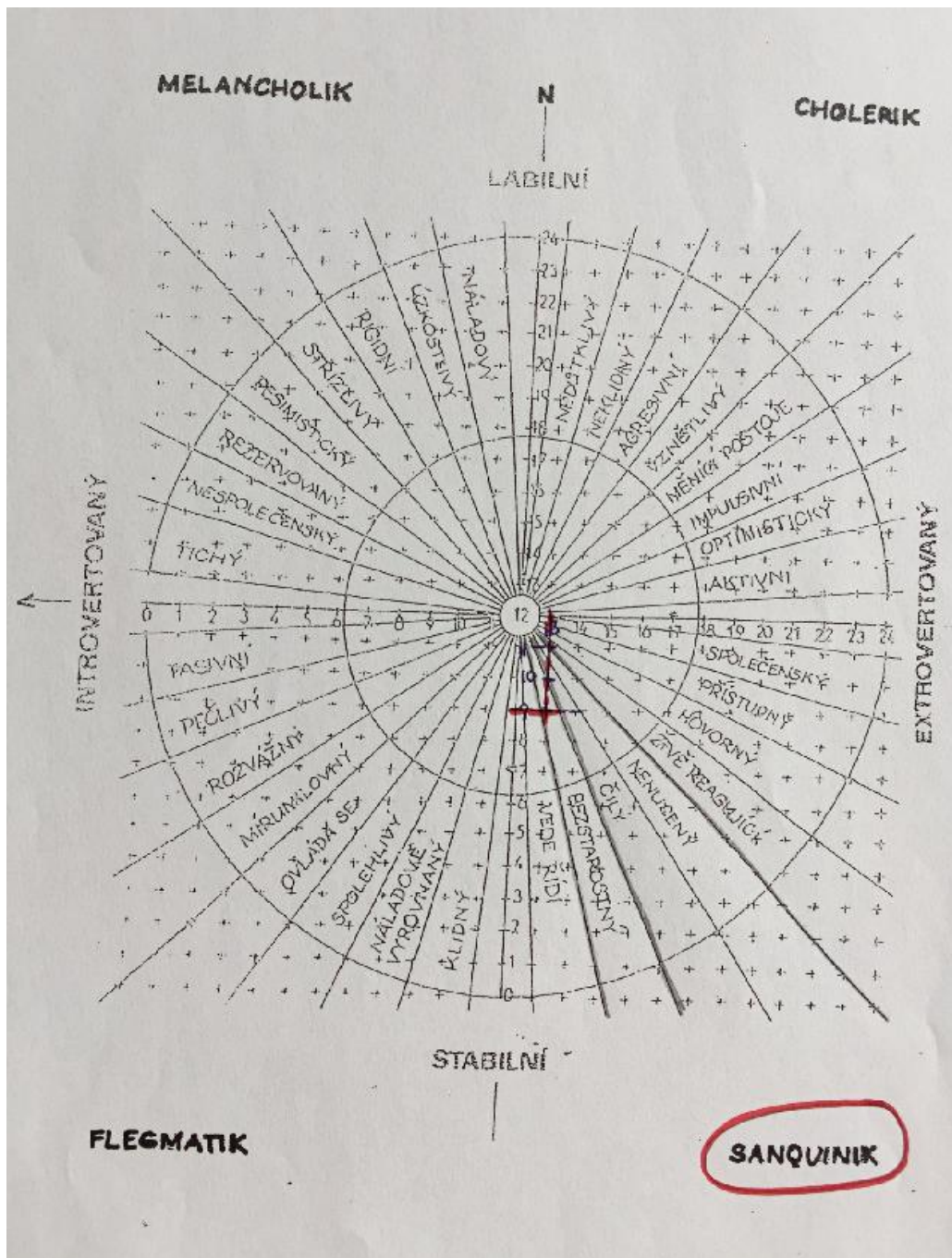
	N	E	L	S
1. Máte rád hodně vzruchu a řízení kolem sebe?	☒	☐	☐	☐
2. Můžete často pocit nuditelnosti, že něco chcete, ale nemáte co?	☐	☒	☐	☐
3. Máte skoro vždy pozitivovou odpověď, když vás někdo odvolá?	☒	☐	☐	☐
4. Cítíte se někdy žemraj, někdy smutný, a to bez zřejmé příčiny?	☐	☒	☐	☐
5. Zbavíte se ve společnosti obyčejně v pozadí?	☐	☒	☐	☐
6. Usmívá se ve svém dětském věku vždy to, co vám bylo řečeno, a to i když s bez rep- tací?	☐	☒	☐	☐
7. Býváte někdy nervózní?	☐	☒	☐	☐
8. Když jste zatečen do hadky, raději řečnete, co si myslíte, než abyste mlčel (a doufal, že vše přejde)?	☐	☒	☐	☐
9. Jste náhodný?	☐	☒	☐	☐
10. Vyhledáváte rád společnost?	☐	☒	☐	☐
11. Trpěl jste často nespavostí pro své starosti?	☐	☒	☐	☐
12. Rozzlobte se někdy?	☐	☒	☐	☐
13. Domaří byste se se bezstarostného člověkem?	☐	☒	☐	☐
14. Rozmoujete se často příliš pozdě?	☐	☒	☐	☐
15. Pracujete nejraději sám?	☐	☒	☐	☐
16. Máte často pocit, cizí lidé si ůnavy, a to bez zjevného důvodu?	☐	☒	☐	☐
17. Jste spíše živý člověk?	☐	☒	☐	☐
18. Srdčete se někdy nevhodným vtipem?	☐	☒	☐	☐
19. Máte často pocit rozčarování, znechucenosti?	☐	☒	☐	☐
20. Cítíte se nejvíce v jiných letech než v obyčejných, vstřícných?	☐	☒	☐	☐
21. Evidujete často rozčarování, i když se snažíte dělat se něco bezvládný pozor?	☐	☒	☐	☐
22. Umíte své myšlenky rychle vyjádřit slovy?	☐	☒	☐	☐
23. Býváte často poruženy („zraněny“) v myšlenkách?	☐	☒	☐	☐
24. Jste zcela ovládnut od jakýchkoli představ?	☐	☒	☐	☐
25. Bývá vám, když se někdo snaží být „kandidátní žertík“?	☐	☒	☐	☐
26. Přemýšlíte často o své minulosti?	☐	☒	☐	☐
27. Máte velmi rád dobrá jídla?	☐	☒	☐	☐
28. Můžete-li stěsnat a trápení, potřebujete rádo, a když byste si mohli o tom přemýšlet přemýšlet?	☐	☒	☐	☐

	N	E	L	S
29. Váhalo by vám, kdybyste měl něco předložit či vybrat poslou na nějaký důležitý úkol?	☐	☒	☐	☐
30. Vychloubíte se někdy trochu?	☐	☒	☐	☐
31. Jste se někdy více přemýšlel?	☐	☒	☐	☐
32. Zbavte někdy někdy sám domů, než abyste šel do svého společenství?	☐	☒	☐	☐
33. Býváte někdy tak nešťastný, že neovládáte ani posedět na židli?	☐	☒	☐	☐
34. Přijímáte rád věci pečlivě a hodně dopředu?	☐	☒	☐	☐
35. Můžete jíst, že se vám točí hlava?	☐	☒	☐	☐
36. Odpovídáte na neokrovné dopisy vždy, co nejříve po jeho přechodu?	☐	☒	☐	☐
37. Dává se vám zpráva o věci, když si je promyslel sám, než když o nich mluvíte s lidmi?	☐	☒	☐	☐
38. Zaujímal vás někdy, i když nezájímáte těžkou práci?	☐	☒	☐	☐
39. Jste spíše velkorysý a usťáváte se příliš o to, aby bylo vše „okouzláno“?	☐	☒	☐	☐
40. Trpíte na „jazyk“?	☐	☒	☐	☐
41. Raději vám přijímáte, než je provádíte?	☐	☒	☐	☐
42. Odhládkáte někdy na zřetel to, co byste měli udělat hned?	☐	☒	☐	☐
43. Evidujete nervozitu (nervy) v místech, jako jsou např. výšak, víšek, tunel?	☐	☒	☐	☐
44. Při seznamování s novými lidmi jste to obvykle vy, od koho vyhledat první podnět robu pozvání?	☐	☒	☐	☐
45. Můžete velmi silně bojovat hruy?	☐	☒	☐	☐
46. Můžete v manžích obvyklejší pocit, že se věci nějak zmeny urovňují a nakonec vše do- b dopadne?	☐	☒	☐	☐
47. Umíte více obžít?	☐	☒	☐	☐
48. Lhali jste někdy ve svém životě?	☐	☒	☐	☐
49. Býváte někdy to první, co vás napadne?	☐	☒	☐	☐
50. Trpíte se příliš dlouho po nějakém nepřijetém zážitku?	☐	☒	☐	☐
51. Jste obvykle málo sdělný k jiným lidem, a výjimkou svých důležitých přátel?	☐	☒	☐	☐
52. Dostáváte se často do neštěstí, protože jednete bez rozmyšlení?	☐	☒	☐	☐
53. Vypovídáte rád svým přátelům vždy a zřetelně historie?	☐	☒	☐	☐
54. Vě že raději vyprávíte než probíráte?	☐	☒	☐	☐
55. Můžete často pociťovat nejistoty, když je někdo se svým nadřazeným?	☐	☒	☐	☐
56. I když jsou okolnosti proti vám, myslíte si obvykle, že práce stojí za to riskovat?	☐	☒	☐	☐
57. Před důležitou událostí můžete často pociťovat strach?	☐	☒	☐	☐

Zdroj:⁷⁸

⁷⁸ vlastní šetření

Obrázek 11 – Eysenckův test osobnosti respondenta č. 3

Zdroj⁷⁹

⁷⁹ vlastní šetření

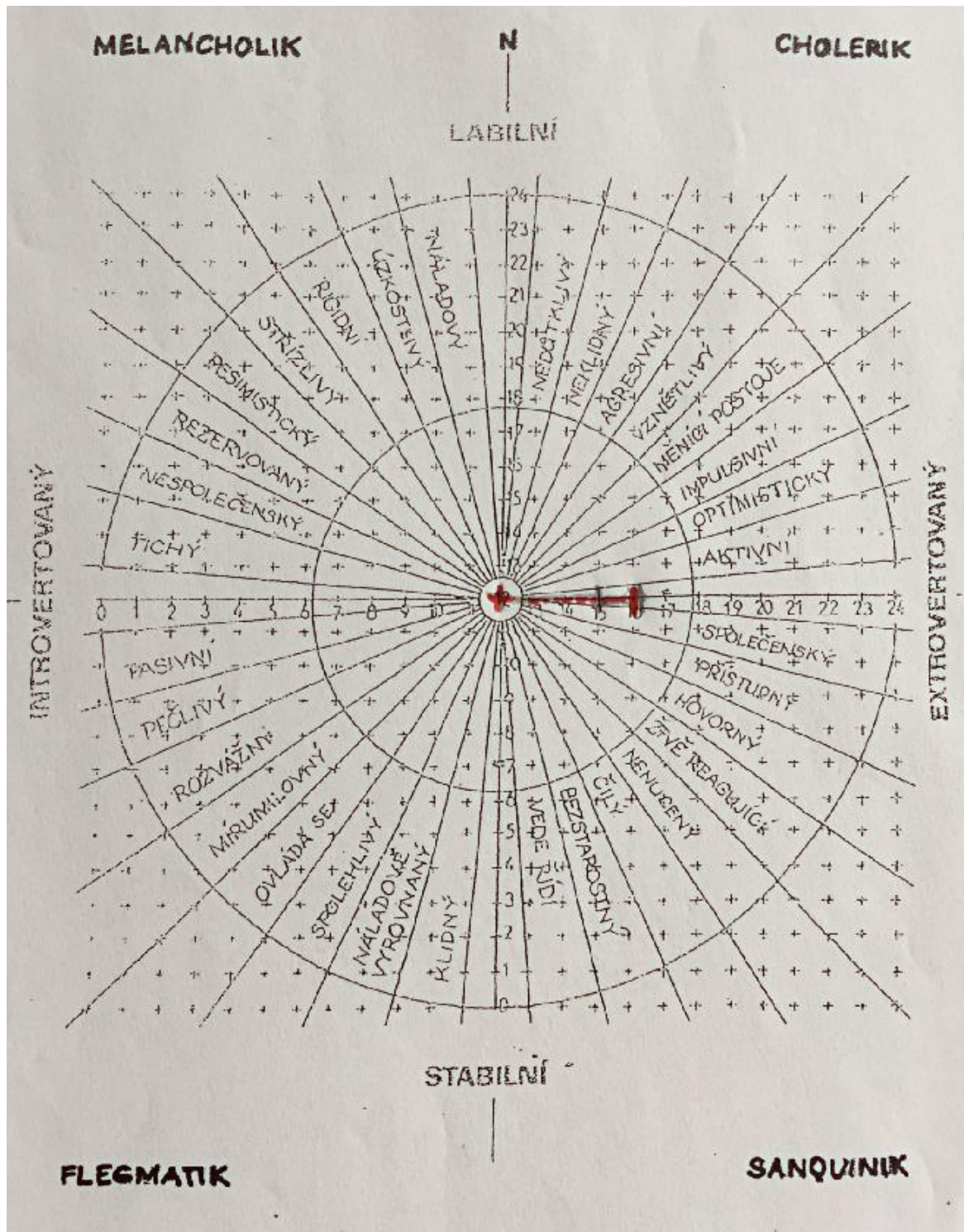
Respondent č. 4

Čtvrtým zkoumaným respondentem byla žena ve věku 38 let. Její nejvyšší vzdělání je také střední odborné s výučním listem. Pochází z hlavního města Prahy a podle svého uvážení by se zařadila taktéž do střední vrstvy.

Test osobnosti čtvrté respondentce ukázal temperament přesně mezi sangvinikem a cholerikem. Na grafu se ukázalo, že je respondentka extrovertní a kolísá stabilní a labilní povahou. Má ráda hodně vzruchu a dění kolem sebe. Často se u ní mění nálady a to bez zjevného důvodu. S přibývajícím věkem bývá více precitlivělá a nerada tráví čas o samotě. Často přemýšlí o své minulosti. Respondentka nemá děti a žije sama. Občas mívá pocit, že se jí točí hlava. Má velmi ráda humor. V minulosti byla velmi extrovertní, dnes již tolik společnost nevyhledává. Je sdílná nejen ke svým přátelům ale i k širokému okolí. Sama potvrdila, že byl typ člověka, který často podléhal marketingovým tahům, dnes se jim snaží vyhýbat nebo nepodléhat. Emocionálními výkyvy, podle svého soudu, na hřišti často trpí a mívá pak problém s koncentrací. Z toho důvodu zvažuje mentálního kouče či golfového trenéra.

Zdroj⁸⁰

Obrázek 13 – Eysencův test osobnosti respondenta č. 4

Zdroj⁸¹

⁸⁰ vlastní šetření

⁸¹ vlastní šetření

6 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ A ZÁVĚR ŠETŘENÍ

Ačkoliv si autorka uvědomuje, že provedené šetření nelze považovat za reprezentativní a mající právo na vyslovení obecně platných závěrů, přinesl vlastní badatelský počín zajímavé podněty.

Z malého vzorku odpovědí, které měla autorka k dispozici vyplynuly některé skutečnosti. Pro vybranou skupinu čtyř respondentů je golf hrou kde se odreagují, ale také pracují. Částečně jim umožňuje potvrdit či získat lepší sociální postavení. Potvrdil se také předpoklad, že ve velké většině situací jsou respondenti schopni své emoce kontrolovat a tím i svou komunikaci. Uvědomují si, že s golfem je spojena příslušná prezentace. Respondenti vykazují příklon k extrovertním osobnostem. Lze tedy odmítnout, že by golf provozovali hráči introvertního ladění.

Také dodatečně provedený rozhovor s profesionálním caddym (Příloha C) odmítá předpoklad pozitivní korelace golfu a introverze osobnosti. Vlastní specifickou komunikací golfistů je golfový slang, který si hráč osvojí zpravidla po několika letech. Potvrdila se také odlišnost komunikace z hlediska genderu. Z rozhovoru podloženého dloholetými zkušenostmi jak profesionálního hráče, tak trenéra a caddyho, jednoznačně vyplynulo, že sportem daná nutnost sebekontroly je individuálně jedinečná. Caddy musí většinu věcí, které se odehrají na hřišti vzít na sebe, aby hráč měl čistou hlavu a soustředil se jen na svůj výkon. Vždy jde o to hráči vyjít vstříc, nějakým způsobem mu pomoci z jeho případné formy agrese a zachránit výsledky hry.

V této podobě lze rovněž šetření považovat za pilotáž, která ověřila použitou metodologii a výzkumný předpoklad. Pro další pokračování šetření je třeba respektovat následující kroky:

1. dostatečná **časová rezerva** zejména na realizaci rozhovorů,
2. za předpokladu většího výzkumného vzorku **zvážit elektronickou formu Eysenckova osobnostního dotazníku,**

3. pro časové vytížení golfistů zvážit formu **rozhovorů prostřednictvím online prostředí** (facetime, Skype, ect.),
4. do šetření zapojit i **profesionální hráče**,
5. v oblasti metodologie doplnit též **pozorování s pozorovacím archem**, tak aby nebyla výpověď o chování respondenta zkreslena pouze jeho vlastní sebevýpovědí.

ZÁVĚR

Každá lidská činnost, tedy i sport a tedy i golf, o kterém pojednává tato bakalářská práce, vyžaduje od jedince nejen zdatnost, volní úsilí, motivaci, ale i vhodný způsob komunikace. Ta je ovlivněna našimi dovednostmi, osobnostními vlastnostmi a zkušenostmi. Významnou osobnostní vlastností, která se podílí na způsobu naší prezentace je temperament.

Na počátku tvorby bakalářské práce stála ústřední otázka, zda souvisí stabilita osobnosti s aktivně provozovaným sportem, tedy vybírá si jedinec přirozeně konkrétní sport na základě svých vrozených a rodinnou výchovou získaných vlastností, nebo naopak daný sport jedince formuje a vede ke specifické formě komunikace, která se projevuje labilitou nebo stabilitou osobnosti. Názory psychologů se i v této oblasti odlišují a proto autorka práce chtěla zjistit jakým způsobem je ovlivňován golfista.

Autorka práce chtěla ukázat na socializační roli golfu, jako hry která významným způsobem formuje osobnost hráče a vede jej ke specifické formě komunikace. V práci komparovala odlišné teorie vysvětlující míru úspěchu dané osobnosti ve sportu. Text se v jednotlivých kapitolách zamyslel nad skutečností nakolik jsou v daném odvětví sportu v souladu temperamentové charakteristiky osobnosti s očekávanou formou komunikace.

Cíl bakalářské práce pomocí popisu a analýzy osobnostních rysů golfových hráčů nalezení spojitosti mezi aktivně provozovaným sportem a používanou komunikační strategií byl naplněn. Práce pomocí kvalitativního nereprezentativního šetření vyvrátila vžitý mýtus, že golf provozují výhradně introverti. Šetření lze považovat za pilotáž, která ověřila použitou metodologii a výzkumný předpoklad. V tomto smyslu lze konstatovat, že poskytla celou řadu podnětů a otázek pro pokračování řešení otázky vztahu temperamentu, osobnostních dispozic, používané komunikace v golfu.

Z malého vzorku odpovědí, které měla autorka k dispozici vyplynuly některé skutečnosti. Pro vybranou skupinu čtyř respondentů je golf hrou kde se odreagují, ale také pracují. Částečně jim umožňuje potvrdit či získat lepší sociální postavení. Potvrdil se také předpoklad, že ve velké většině situací jsou respondenti schopni své emoce kontrolovat a

tím i svou komunikaci. Uvědomují si, že s golfem je spojena příslušná prezentace. Respondenti vykazují příklon k extrovertním osobnostem. Lze tedy odmítnout, že by golf provozovali výhradně hráči introvertního ladění.

Také dodatečně provedený rozhovor s profesionálním caddym (Příloha C) odmítá předpoklad pozitivní korelace golfu a introverze osobnosti. Vlastní specifickou komunikací golfistů je golfový slang, který si hráč osvojí zpravidla po několika letech.

Potvrdila se také odlišnost komunikace z hlediska genderu. Ženský golf je především o technice. Z rozhovoru podloženého dloholetými zkušenostmi jak profesionálního hráče, tak trenéra a caddyho, jednoznačně vyplynulo, že sportem daná nutnost sebekontroly je individuálně jedinečná. Každý hráč je naprosto individuální ať už z hlediska nutnosti psychické podpory či herních dovedností. Diametrálně odlišná je také komunikace s dětmi a musí obsahovat spíše herní nebo soutěžní prvky, které budou každé dítě ve skupině bavit.

I přesto, že je golf individuální sport tak introvertů potkáte na hřišti opravdu málo. Laiky zažitý stereotyp vycházející z pozice vnějšího pozorovatele jak golfisté působí na okolní svět, který hráče vidí především na turnajích vždy soustředěné čistě na hru nevypovídá nic o individuální jedinečnosti osobnosti, jeho komunikaci mimo hřiště a temperamentovém ladění.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam tištěných zdrojů

1. FORET, Miroslav. *A co trh? Principy komunikace, marketingu a public relations pro podnikání*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0754-0.
2. HALADA, Andrej. *Golfová hra v proměnách času*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3768-6.
3. HARTL, P. a H. HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-807-3675-691.
4. HÁTLOVÁ, B., HOŠEK, V. A SLEPIČKA, P. *Psychologie sportu*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1602-5.
5. HORVÁTHOVÁ, Petra. *Základy managementu*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2013. ISBN 978-80-248-3008-7.
6. HUNT, M. *Dějiny psychologie*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0898-3.
7. JIŘINCOVÁ, B. *Efektivní komunikace pro manažery*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80- -247-1708-1
8. KOHOUTEK, R. a kol. *Základy sociální psychologie*. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., 1998. ISBN 80-7204-064-2.
9. KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak si navzájem lépe porozumíme: kapitoly z psychologie sociální komunikace*. Praha: Svoboda, 1988. Členská knihnice (Svoboda).
10. LEWIS, David. *Tajná řeč těla*. Praha: Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-7187-152-4.
11. MELVIN L. DEFLEUR, SANDRA J. BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ. *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1996. Univerzita Karlova. ISBN 80-7184-420-9.
12. MIKULÁŠTÍK, Milan. *Komunikační dovednosti v praxi*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2010. Manažer. Komunikace. ISBN 978-80-247-2339-6.
13. MUSIL, Josef. *Sociální a mediální komunikace*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-200-2572-2.

14. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-234-56126-8.
15. NEWELL, Steve. *Golf pro každého*. Slovart, 2007. ISBN 80-7209-719-9.
16. PLHÁKOVÁ, A. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-1499-3
17. RAHMAN, Rachel, THATCHER, Joanne a TOD, David. *Psychologie sportu*. Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3923-6.
18. SLEPIČKA, P., HOŠEK, V., HÁTLOVÁ, B. *Psychologie sportu*. Praha: Karolinum: 2009. ISBN 978-80-246-1602-5.
19. STUHLÍKOVÁ, I. *Základy psychologie emocí*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-282-9.
20. SVOBODA, M., HUMPOLÍČEK, P., ŠNOREK, V. *Psychodiagnostika dospělých*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0363-6.
21. VACÍNOVÁ, T. *Psychologie. Trendy oboru v dějinných souvislostech*. Praha: VŠFS, a.s., 2018. ISBN 978-80-7408-152-1.
22. VÁGNEROVÁ, M. *Základy psychologie*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-0841-9
23. VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie lidské komunikace*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-291-2.
24. VYMĚTAL, Jan. *Průvodce úspěšnou komunikací: efektivní komunikace v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2614-4.
25. WALDVOGEL, F.A. Nová hranice ve vzdělávání - kybernetické slovo. *Učitelské listy*. 2000, no.4, s.15-17. ISSN 1210-6313.

Seznam elektronických zdrojů

1. *Česká golfová federace* [online]. [cit. 2019-08-12].
2. SEDLÁK, Prokop. Historie českého golfu. *Česká golfová federace* [online]. [cit. 2019-09-08].

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Komunikační model	18
Obrázek 2: Proxemické zóny.....	31
Obrázek 3: Tiger Woods patující na greenu.....	49
Obrázek 4: Eycenkův test osobnosti	70
Obrázek 5: Eysenkův test osobnosti - osový kříž.....	71
Obrázek 6: Eycenkův test osobnosti respondent č.1.....	74
Obrázek 7: Eysenkův test osobnosti - osový kříž respondent č.1.....	75
Obrázek 8: Eycenkův test osobnosti respondent č.2.....	77
Obrázek 9: Eysenkův test osobnosti - osový kříž respondent č.2.....	78
Obrázek 10: Eycenkův test osobnosti respondent č.3.....	80
Obrázek 11: Eysenkův test osobnosti - osový kříž respondent č.3.....	81
Obrázek 12: Eycenkův test osobnosti respondent č.4.....	83
Obrázek 13: Eysenkův test osobnosti - osový kříž respondent č.4.....	84

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Golfové termíny	I
Příloha B - Otázky otevřeného rozhovoru.....	IV
Příloha C - Rozhovor s golfovým caddym.....	V

Příloha A - Golfové termíny

- Shot (rána) – používá se v komunikaci po zahrání první dobré rány
- Par – číslo které se zahraje v normě hřiště, každá jamka se rozděluje dle vzdálenosti metrů a dle toho se určuje par dané jamky. Par 3 kratší vzdálenosti od 70-80 metrů do 200m. Par 4 od 200m do 450m a Par 5 od 400m do 550m. Popis odehraných ran.
- Hole in one – zahráná jamka na první úder z odpaliště, nezávisí zda je jamka Par3 nebo par4 v obou případech se jedná o Hole in one
- Albatros – na par 5 zahráných 2 údery
- Eagle – zahrání jamky na 2 rány na paru 4 a na paru 5 3 rány
- Birdie – jedna rána pod par, na jakékoliv jamce
- Bogy – zahráno na jednu nad par, sofistikovány pro všechny pary
- Double Bogy – dva údery zahráné nad par
- Triple bogy – zahráné 3 rány nad par
- Drop – spuštění míčku z natažené paže. spuštění míčku konkrétně k jednotlivým případům jedno z umožnění například po náhodné vodě, kdy je možná úleva na umístění balónku v souladu s pravidly na zmíněné místo úlevy. V případě zahrání balónku do vodní překážky, musí hráč balónek dropovat na místě určeném úlevy.
- Markování balónku – při dosažení greenu (jamkoviště dané jamky) si každá hráč musí omarkovat(označit) svůj balónek ze dvou důvodů a) k očištění balónku B) netvořil překážku svému spoluhráči ve dráze puttu nebo opticky
- Out of bounds (hra mimo hřiště)– odehraný úder za hranici hřiště. Prostor je vyhraničený půlmetrovými bílými kolíky nebo hranicí hřiště v podobě plotu popřípadě cesty
- Bunker – neboli písková překážka se dělí na dvě kategorie a) greenový bunker, b)ferwayový bunker

- A) Greenový bunker je vždy u jamkoviště dané jamky hlubší, širší, menší ale vždy musí být vyplněn pískem
- B) Ferwayový bunker – umístěn v delších vzdálenostech od greenu, přilehlý k ferwayové dráze
- Odpaliště – vyhrazený prostor k začátku na každé jamky, prostor je označen dvěma kameny, které slouží pro vyhraničení prostoru k vykonání první rány. Odpaliště jsou rozděleny na profesionální, pánské, juniorské a dámské (Profesionální – označené většinou bílou barvou, Pánské – označené žlutou barvou, Juniorské nebo Dámské mistovské – označené modrou barvou, Dámské – označené červenou barvou)
 - Ferway – plocha každé jamky, krátce sekaná, určená pro dopad rány z odpaliště v normě
 - Semi Rough – středně sekaná tráva v blízkosti ferwaye
 - Rough – delší sekaná tráva v blízkosti semi rough, ze které se hraje obtížně vzhledem k delší seči trávy
 - Heavy Rough – velmi hustá sečená tráva nebo nesešená vysoká
 - Green – místo, kde je vyvrtána jamka pro zakončení dané jamky
 - Vodní překážky – dva typy a) podélná vodní překážka – vždy označena červenými kolíky b) příčná vodní překážka – vždy označena žlutými kolíky
 - Nepohyblivé závady – v podobě přivrtaných laviček nebo značení dané jamky, každé překážky, která je vytvořena uměle a nelze ji přesunout
 - Alternativní balón – hraje se pouze v případě, že člověk je na pochybách sám se sebou nebo spoluhráči vůči pravidlům. V tomto případě se hraje dvěma míčky a následně maršal nebo rozhodčí rozsoudí situaci.
 - Provizorní míč – hraje se tehdy, když hráč nemá přehled o odehraném míči, provizorních míčů je při hře na rány neomezeně, při hře na body, kdy body jsou dané dle uhraných jamek jsou provizorní míče omezeny počtem ran

- Hra na stablefordy – hra kdy nemusíme dohrát jamku ale v tu chvíli nezískáme žádné body
- Hra na rány – musíme dohrát všech 18 jamek
- Texascramble – hraje se celý flight, pouze zábavná forma, hraje se pouze nejlepší míček z flightu
- Handicap – jedná se o číselné označení herní schopnosti hráče, čím lepší hráč tím nižší hendikep
- Caddy - doslovně nosič golfových holí, často splývá s rolí kouče a trenéra v jedné osobě

Příloha B - Otázky otevřeného rozhovoru

1. Kolik Vám je let?
2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
3. Jaký obor jste vystudoval?
4. Do jaké sociální vrstvy byste se zařadil?
5. Z jakého důvodu hrajete golf?
6. Proč jste si zvolil golf jako sport?
7. Myslíte si, že odpovídá Vaší povaze?
8. Uvědomujete si, že komunikujete odlišně při hře a v běžném životě?
9. Je pro Vás obtížné ovládnout Vaše emoce během golfového utkání?
10. Považujete se spíše za introverta nebo extroverta?
11. Míváte špatnou náladu, ale jakmile začnete hrát, zbavíte se jí?
12. Domníváte se, že Vás golf naučil komunikovat „jinak“, klidněji a vyrovnaněji?

Příloha C - Rozhovor s golfovým caddym

1. Martine, poznala jsem Tě jako golfového trenéra a profesionálního caddieho, který pomáhá hráčkám a hráčům na nejprestižnějších turnajích, jako je Ladies European Tour, LPGA, European Tour nebo Challenge Tour, jak ses ale dostal ke golfu samotnému?

Golf jsem začal hrát, když mi bylo 5 let, přivedli mě k tomuto sportu moji rodiče a jsem jim za to vděčný. Hraju golf po celý život, účastnil jsem se amaterských turnajích, jak na tuzemských, tak v zahraničí a reprezentoval Českou republiku. V roce 2012 jsem přestoupil k profesionálům, kde jsem okusil turnajovou atmosféru na úplně jiné úrovni.

2. Jak dlouho jsi golf hrál na profesionální úrovni a jsi stále aktivním hráčem tak jako trenérem a caddym?

Profesionálem jsem se stal v roce 2012 a jsem jím stále. Aktivně jsem hrál v letech 2012-2015. V této době jsem se snažil vydělávat si především golfem a měl jsem v plánu se jím i živit do budoucna. Bohužel na české golfové scéně je velmi těžké se udržet především díky tomu, že golf je finančně nákladný a pro případné sponzory to není příliš atraktivní. Díky této skutečnosti jsem golf přestal hrát na profesionální úrovni. Rozhodl jsem se pro trenérskou licenci a začal se věnovat především trénování jedinců. Trénování mě vždy naplňovalo. V roce 2014 jsem začal studovat trenérskou školu, kdy trvání této školy je 3 roky, nyní jsem profesionální trenér s licenci A. Nechtěl jsem se ovšem vzdát té atmosféry, která doprovází každý turnaj a trávit všechnen čas pouze na driving range trénování lidí, rozhodl jsem se tehdy hledat jinou golfovou variantu, jak využít své zkušenosti. Díky tomu jsem začal dělat caddyho. První hráči, které jsem doprovázel na turnaji byli Filip Mrůzek a Daniel Suchan, následně se zájem hráčů rozšiřovat i právě do ženského odvětví golfu. Šideri Váňová byla mojí první ženskou hráčkou golfu, která se pravidelně umísťuje na předních turnajových příčkách. Nezůstal jsem ale pouze u českých golfistů, začaly mě oslovovat i zahraniční hráčky například Neatry Paty. Až jsem se dostal ke Kláře Spilkové, díky které se moje kariéra caddyho odstartovala mezi nejlepší hráčky na světě. Nyní dělám caddyho Sandře Galové na LPGA v USA.

Především jsem tedy aktivním trenérem, pomáhám hráčkám i lidem, kteří semnou chodí na lekce. Vzhledem k mojí vytíženosti na turnajích jako caddy nemám prostor účastnit se

golfových turnajů jako hráč. Aktivní golfový hráč na profesionální úrovni potřebuje být soustředěný primárně na svoji hru, a na to bohužel již čas nemám. Momentálně je tedy pozice caddyho pro mě prioritou, dostal jsem se na nejprestižnější dámské tours a doufám, že se dostanu v blízké době i na ty pánské, které jsou daleko zajímavější a lépe finančně hodnocené. Stále je možnost, že se rozhodnu až budu starší k tomu se vrátit na golfovou profesionální scénu a třeba zkusím Q school, která je kvalifikační školou na seniorské tours. Nyní tedy nehraju golfové turnaje, dělám především caddyho a jsem trenérem.

3. Z pohledu trenéra, vnímáš ve vztahu ke komunikaci hráč-trenér rozdíl v pohlaví, věku a celkově golfovém HCP?

Především vždy záleží na úrovni hráče. Rozhodně je daleko jednodušší trénovat s profesionálními hráči, kteří již vědí, co po nich chci. Golfovým slangem se většinou s amatérem nijak nedomluví a přichází dlouhé vysvětlení, co vlastně po něm chci. HCP neboli úroveň hráče zásadně rozhoduje o určitém komfortu na tréninku z hlediska komunikace. Nemluví tedy o dětech, kdy jejich trénink je diametrálně odlišný a musí obsahovat spíše herní nebo soutěžní prvky, které budou každé dítě ve skupině bavit. Dětské lekce jsou tedy těmi nejnáročnějšími, a to především psychicky pro trenéra.

4. Golf je individuálním sportem, ty jsi dělal caddyho mužské golfové části ale i té ženské, jak se tedy liší hráči mezi sebou a jejich pořadavky?

Mezi dámským a pánským golfem jsou diametrální rozdíly. Ženský golf je především o technice. Rozhodně si rozumím na hřišti víc s chlapama, je mezi náma daleko lepší komunikace. Každý hráč je naprosto individuální ať už z hlediska psychické podpory. S každým hráčem si musím vždy sednout nejen herně ale i lidsky.

5. Ve výzkumu jsem zjistila, že golf neprovozují jen introverti, jaký na to máš názor?

Přesně tak, i přesto, že golf je individuální sport tak introvertů potkáte na hřišti opravdu málo. Jde spíš o to, že tak působíme na okolní svět, který nás hráče vidí především na turnajích a tam jsme vždy soustředěni čistě na hru.

6. Golf je považovaný za sport plný elegance, ale zažil jsi někdy jako trenér nebo caddy na hřišti během turnaje vyhocenou situaci nebo dokonce agresí ze strany hráče?

Zažil jsem spoustu zajímavých příběhů. Konkrétně u nás v České republice nyní začíná hrát golf velké množství lidí a mezi nimi se nachází i tací, kteří si myslí, že když začali hrát golf jsou automaticky něco víc. Například moje klientka, se kterou jsme dělali na hřišti v Hostivaři zelenou kartu. Byli jsme spolu prvně na hřišti. V případě je někdo pomalejší automaticky pouští flight, který má za sebou, aby hru nezdržoval před sebe, tímto způsobem jsme pustili dva flighty. Bohužel druhý flight nám začal nadávat, proč jsme na hřišti, když zdržujeme celou hru. Tato situace se vyjasnila až když jsem hráče informoval, že jsem trenérem a skládáme certifikát. Během turnajů si hráči také dost často slovně nebo někdy i fyzicky uleví. Naštěstí mě samotnému se nikdy nic nestalo a snad by si to hráč ani nikdy nedovolil. Jako caddy ovšem musím umět přijímat jakoukoliv nadávku od hráče, musíme být hodně psychicky odolní. Když se něco nepovede tak si asi každý ulevíme nějakým svým způsobem. Caddy musí většinu věcí, které se odehrají na turnaji vzít na sebe, aby hráč měl čistou hlavu a soustředil se jen na svůj výkon. Vždycky záleží na tom, jak si to s hráčem nastavíme mezi sebou. Jednou jsem dělal caddyho pro jednoho českého hráče, který se hodně naštvál a začal na turnaji házet hole po hřišti a lámal je, s tím bohužel jako caddy nic neudělám. Měl to evidentně v povaze a já mu mohl říkat, co jen jsem chtěl. Vždy jde o to tomu hráči vyjít vstříc, nějakým způsobem mu pomoci z jeho formy agrese a zachránit následující výsledky hry.

7. Co tě na práci caddieho baví nejvíc?

Protože jsem sám byl profesionál, tak mě především baví turnajová atmosféra. Mám rád, když s hráčem vidíme, že se někam posouváme, jsme lepší. Zároveň díky svojí práci poznávám svět, jelikož často cestuji na turnaje. Na každém turnaji jsou vždy nejlepší hráči světa se svými caddies, tím že můj hráč má úspěch, tak jsem v tom s ním a užívám si to, protože jsme tým.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Gabriela Baráková

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: denní

Název práce: Specifika komunikace golfistů

Rok: 2019

Počet stran textu bez příloh: 79

Celkový počet stran příloh: 7

Počet titulů českých použitých zdrojů: 24

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 2

Vedoucí práce: RNDr. Josef Musil, CSc.